

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı**

**ORTAOKUL ve İMAM HATİP ORTAOKULU
YAZARLIK ve YAZMA BECERİLERİ DERSİ
(5, 6, 7 ve 8. SINIFLAR)
ÖĞRETİM PROGRAMI**

ANKARA 2012

İÇİNDEKİLER

1. Giriş	2
2. Programdaki Öğretim Yaklaşımı	3
Yazma Eğitiminde Öğretmenin Rolü	4
Teknoloji Çağında Yazma Eylemi	5
3. Programdaki Beceriler ve Kazanımlar	6
Beceriler	6
Kazanımlar	6
Uygulama Kılavuzu	10
Yazma Becerilerinde Düzeyler	11
Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Kazanımları ve Düzeylere Göre Yapılabilecek	
Çalışma Örnekleri	12
Yazma Süreci	30
Metin Yapıları	39
Ölçme ve Değerlendirme	57
Kaynakça	70
Kavramlar Sözlüğü	72

1. GİRİŞ

Bir anlatma becerisi olarak yazma, insanoğlunun binlerce yıldır kullandığı en önemli iletişim araçlarından biridir. Yazının icadı, insanlığa konuşmanın yanında çok önemli bir iletişim aracı kazandırmıştır.

Yazı sayesinde bilgi ve kültür aktarımı çok daha kolay ve etkili hâle gelmiştir. Çağlar boyunca yazılı iletişim, toplumların gelişmişlik düzeylerini gösteren önemli faktörlerden biri olmuştur. Gelişmişlik düzeyi yüksek ülkelerde yazılı iletişim de fazladır. Teknolojik gelişmeler sonucunda artan iletişim araçlarında yazılı anlatımın ağırlık kazandığı görülmektedir. Bu nedenle öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesi eğitimin her kademesinde temel hedeflerden biri olmuştur.

Güzel ve etkili yazma, bir anda kazanılacak bir beceri değildir. Bunun için belirli bir süreç gereklidir. Yazma eğitimi bilişsel becerilerin geliştirilmesiyle yakından ilgilidir. Çünkü yazılacak metin, kâğıttan veya ekrandan önce beyinde yapılandırılmaktadır. Yazılacak konuyla ilgili akla gelen duygu ve düşünceler, beyinde bir sınırlandırmaya, sınıflandırmaya, sıralamaya tabi tutularak düzenlenir ve yazma kuralları çerçevesinde yazıya dökülür.

Yazar, yazma işini alışkanlık hâline getiren; bilim, edebiyat, sanat alanlarında yazılı bir eser ortaya koyan kişidir. Yazmak birçok kişi için çok sevilen bir eylem değildir. Oysa bir yazar için yazmak önemli bir ihtiyaçtır. Yazar, yazmayı hayatının vazgeçilemez bir yanı ve/veya bir meslek olarak görür.

Ancak her meslekte olduğu gibi yazarlıkta da ustalığa ulaşmak kolay değildir. İnsanlar, ilk yazma deneyimlerinde kendi yazdıklarını beğenmeyebilir, ancak her birey, iyi bir rehberlik ve azimle zaman içerisinde yazma becerilerinde gelişme gösterebilir. Birçok büyük yazar ilk zamanlarda beğendiği yazarları örnek alarak yazmış, zamanla özgün üslubunu oluşturmuştur.

Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programında, “Her öğrenci duygu ve düşüncesini yazılı olarak ifade etme yeteneğine sahiptir” düşüncesi esas alınmıştır. Falih Rıfkı Atay, bu konuda şöyle demektedir: “Düşündüğünü ve duyduğunu karşısındakine derli toplu anlatabilmek, ne bir meslek, ne de bir sanattır. Bu, ortaöğretimden geçen her vatandaşın yapması gereken ve yapabileceği bir şeydir.”

Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini açık, anlaşılır ve ilgi çekici biçimde ifade edebilmesi, günlük hayatta gerekli olan yazışmaları zorlanmadan, kurallarına uygun ve doğru bir şekilde yapması, yazmayla ilgili kaygılarının giderilmesi, bu programın en önemli amaçlarındanıdır.

Programda bu amaca ulaşmak için aşağıdaki ilkeler esas alınmıştır:

- *Yazma becerisi sürece dayalı bir eğitimle geliştirilebilir.*
- *Yazma sürecinde öğrencinin psikolojik ve bilişsel açıdan yazmaya hazır olması önemlidir.*
- *Öğretmen, yazma sürecinin her aşamasında öğrenciye rehberlik etmelidir.*
- *Yazma eğitimi, öğrenciler arasında bireysel farklılıklar olduğu/olabileceği göz önünde bulundurularak düzenlenmelidir.*
- *Yazma eğitiminde konu bir amaç değil, araçtır.*
- *Yazma eğitiminde içeriğin düzenlenmesi biçimsel niteliklerden önceliklidir.*
- *Yazma eğitiminde öğrencilerin bilgilendirici, tartışmacı, edebi nitelikli metinlerin yanında gündelik yaşamda karşılaşılan farklı metin türlerinde de yazma çalışmaları yapması önemlidir.*
- *Yazma eğitiminde öğrencilerin üslup ve içerik açısından özgün metinler üretmeleri teşvik edilmelidir.*
- *Yazma eğitiminde ölçme değerlendirmenin temel amacı, not vermek değil öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak geri bildirimler vermektir.*
- *Yazma eğitimi, sadece okuldaki çalışmalarla sınırlı kalmamalı, okul dışında da devam ettirilmelidir.*

2. PROGRAMDAKİ ÖĞRETİM YAKLAŞIMI

Programda süreç temelli bir öğretim yaklaşımı esas alınmıştır. Bu yaklaşıma göre yazma, bir hamlede başlayan ve biten bir eylem

olarak değil, birbiriyle ilişkili birçok becerinin art arda kullanılmasıyla gerçekleşen bir süreçte gerçekleşir. Bu süreçte öğrencinin psikolojik ve düşünsel açıdan yazmaya istekli ve hazır hâle gelmesi, yazmayla ilişkili planlama, karar verme, ilişkilendirme gibi bilişsel becerileri kazanması, yazma sürecinin aşamalarını uygulayabilmesi ve yazma becerisini hayatın her aşamasında işlevsel biçimde kullanması önemlidir.

Programda yazıdaki biçimsel nitelikler (okunaklılık, kenar boşlukları, satırların düzeni, paragraf girintileri, kelimelerin yazım kurallarına uygunluğu vb.) ve içerik (düşünceler, metin birimleri arasındaki tutarlılık ve uyum vb.) birbirini tamamlayan unsurlar olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte bir yazıda öğrencinin duygu ve düşüncelerini özgün ve tutarlı biçimde yansıtmaya öncelik verilecektir.

Programda yazma sayesinde öğrencinin odaklandığı bir konuda düşünceler üretebilmesi ve bu düşünceler arasında ilişkiler kurabilmesini sağlayacak bilişsel becerilerini geliştirmek esas alınmıştır.

► Yazma Eğitiminde Öğretmenin Rolü

Yazma eğitiminde öğretmen, yazma sürecinin her aşamasında öğrenciye yol gösteren, metin oluşturmada yardımcı olan, öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre gerektiğinde farklı yöntemler kullanan bir rehber konumunda olmalıdır. Programda öğretmenden beklenen başlıca görevler şunlardır:

1. Öğrencileri yazmaya güdülemek ve onların yazmaya karşı olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olmak,
2. Öğrencilerin hangi düzeyde olduğunu belirleyip düzeyine uygun yazma eğitimi almasını sağlamak,
3. Öğrencilerin yazma sürecinin aşamalarını kavramasını ve uygulamasını sağlamak,
4. Metin oluşturma sürecinin her aşamasında öğrencinin gelişimini izlemek, geri bildirimlerle ona rehberlik yapmak,
5. Yazma kaygısı ve tutukluğu yaşayan öğrencilerin yazmaya başlamasına ve devam etmesine yardımcı olmak,
6. Yazma yoluyla öğrencilerin bilişsel becerilerini geliştirmek,
7. Öğrencilerin farklı metin yapılarını öğrenmelerini ve düzeylerine göre kullanmalarını sağlamak,

8. Öğrencilerin yazma sürecinde teknolojiyi kullanabilmesini sağlamak,
9. Öğrencilere kendilerine ve başkalarına ait metinleri eleştirel biçimde değerlendirme becerisi kazandırmak.

► Teknoloji Çağında Yazma Eylemi

Uzun yıllar boyunca “yazma” eylemi belirli bir alfabe sistemi doğrultusunda, belirli bir zemin üzerine işaretleme yaparak anlam üretebilme becerisi olarak tanımlanmış olsa da son elli yıllık süreçte yaşanan teknolojik gelişmeler “yazma” eyleminin sınırlarını genişletmiştir. İletişimin yalnızca yazıya ya da yalnızca söze dayalı olduğu dönemler geride kalmış görünmektedir.

Çağımız insanı, günlük hayatının büyük bir kısmını yazının, sözün ve görsellerin bir arada olduğu ortamlarla karşılaşarak geçirmektedir. Sesler, müzikler, durağan yahut hareketli görüntüler ve etkileşimli öğeler, günümüz bireyinin hayatını sarmış durumdadır. Böyle bir ortamda, “yazma” eylemi, yeni becerilerin söz konusu olduğu bir kavram hâline gelmiştir.

Artık iletişim ortamları, görsel imgelerin (durağan ya da hareketli), seslerin (müzik ya da konuşma) ve yazılı dilin bir arada bulunabildiği çeşitli iletişim biçimlerinin farklı birleşimlerinden oluşan bir dili anlamayı ve üretebilmeyi gerektirmektedir.

Bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin bugün ulaştığı nokta ve taşıdığı potansiyel, eğitimin birçok alanını derinden etkilediği gibi “yazma” eyleminin de yeniden ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Teknolojinin süratli bir şekilde milyarlarca insanı eş zamanlı biçimde birbirine bağlaması ve milyarlarca belgeden oluşan elektronik bir ağ oluşturarak yalnızca yazılı olanın değil aynı zamanda görsel ve işitsel olanın da bir arada yer aldığı “yeni” ve çok boyutlu ortamları kullanıcıya sunması, yazma konusundaki değişimin temelini oluşturmaktadır.

İnternet teknolojisi ile birlikte bloglar, vikiler, çok kullanıcıli çevrimiçi oyunlar, sosyal ağlar, video ve müzik paylaşım siteleri, çeşitli İnternet siteleri günlük hayatın içerisine girerek birçok yeni yazma biçimini ve

fonksiyonunu gerekli kılmıştır. Bu durumun bir sonucu olarak da kâğıt temelinde tanımlanan “yazma” eyleminin sınırları genişleyerek “ekran” temelinde de ele alınması söz konusu olmaya başlamıştır.

Öte yandan, “yazma” eylemi konusunda eski ile yeninin karşı karşıya kaldığı bir ikilem yaşanmaktadır. Bu ikilemde yüz yüze karşı aracılıklı olma; çevrimiçi olmaya karşı çevrimdışılık; sanallığa karşı gerçeklik söz konusudur.

Şüphesiz bu ikilemin en yoğun olarak yaşandığı yerler okullardır. Görsel ve işitsel unsurların hâkim olduğu günümüz dünyasında, sadece yazının ve basılı metinlerin yer aldığı sınıf ortamı öğrenciler için yeterli değildir.

3. PROGRAMDAKİ BECERİLER VE KAZANIMLAR

Yazarlık ve Yazma Becerileri Öğretim Programı genel olarak “öğretim programı” ve “uygulama kılavuzu” üzerine yapılandırılmıştır.

Öğretim programı kendi içerisinde yaklaşım, beceriler ve kazanımlar; uygulama kılavuzu ise yazma becerisinde düzeyler, yazma süreci, metin yapıları, ölçme ve değerlendirme alt başlıklarından oluşmaktadır.

► Beceriler

Öğretim programında beceriler, öğrencilerin dönem sonunda cümle, paragraf ve metin düzeyinde yazmaya yönelik olarak kazanacakları hedefleri göstermektedir.

► Kazanımlar

Öğretim programında kazanımlar bilgi, beceri, tutum ve uygulamaları kapsamaktadır. Her kazanım bir beceri altında ele alınmıştır. Dolayısıyla öğrenciler kazanımları gerçekleştirdiklerinde yazma becerilerine ulaşmış olacaklardır.

► BECERİ 1: Duygu ve düşüncelerini açık ve etkili biçimde ortaya koyan cümle ve paragraflar oluşturma

- Cümlelerinde duygu ve düşüncelerini ifade eden uygun kelimeleri seçer.
- Duygu, dilek, düşünce, betimleme, tanımlama, olay, koşul, karşılaştırma, sebep-sonuç içeren cümleler yazar.
- Metin içinde ilişki kuran zamirler, işaret sıfatları ve bağlama ögelerini işlevlerine uygun biçimde kullanır.
- Yazılarında geniş bir konunun bir yönünü işleyip geliştiren, kendi içinde bütünlük taşıyan paragraflar oluşturabilir.
- Yazdığı metinlerde birbiriyle ilişkili paragraflar oluşturur.
- Yazılarında betimleyici, öyküleyici, açıklayıcı veya tartışmacı paragraflar kullanır.

► BECERİ 2: Metin oluşturma sürecinde yazma aşamalarını uygulama

1. Yazma öncesi hazırlık çalışmaları yapar.
  - Konu seçimini yapar.
  - Yazının amacını ve hedef kitlesini belirler.
  - Metin türünü belirler.
  - Yazısında kullanabileceği düşünceleri, bilgileri ve olayları çeşitli tekniklerle (kavram ağı oluşturma, beyin fırtınası, tartışma, yazılı, sözlü ve görsel kaynaklardan yararlanma) ortaya çıkarır.
2. Yazacağı metni planlar.
  - Konuyu sınırlandırır.
  - Metinde yer vereceği ana düşünceyi, yardımcı düşünceleri belirler.
  - Metinde yer vereceği bilgileri ve olayları sıraya koyar.
  - Metne uygun bir başlık tasarlar.
3. Planladığı metnin taslağını oluşturur.
  - Düşünceleri, bilgileri veya olayları düzenleyerek yazıya döker.
  - Yazısını düşünceyi geliştirme yollarını (tanımlama,

örneklendirme, tanık gösterme, sayısal verilerden yararlanma, açıklama, benzetme, karşılaştırma, soru sorma vb.) kullanarak detaylandırır, geliştirir.

- Olaya dayalı metinlerde betimlemeler yapar.
- Olaya dayalı metinlerde karşılıklı konuşmalara ve iç konuşmalara yer verir.
- Daha önce belirlediği başlığın metnin taslak hâliyle uyumunu gözden geçirir.

4. Metni içerik ve biçim yönünden gözden geçirir ve düzenler.

- Yazısını içerik (başlık, kelime tercihleri, anlatım bozuklukları, paragraflar arası ilişkiler, metin bütünlüğü, akıcılık, üslup vb.) açısından değerlendirir ve düzeltir.
- Yazısını biçim (sayfa düzeni, yazım, noktalama, okunaklılık vb.) açısından değerlendirir ve düzeltir.

5. Yazdıklarını başkalarıyla paylaşır.

- Yazdıklarını öğretmeni, arkadaşları, aile bireyleri ve uzak çevredeki insanlarla paylaşır.
- Yazdıklarını okuma, panoda sergileme, elektronik ortamlar (sosyal ağlar, bloglar, web sayfası), basılı olarak yayımlama (dergi, gazete, kitap vb.) gibi yolları kullanarak başkalarıyla paylaşır.

► BECERİ 3: Yazma amacına uygun farklı metin yapılarını kullanma

- Bilgi vermeye dayalı metin yapılarını (tanımlamaya dayalı, listelemeye dayalı; kronolojik sıralama, sebep sonuç ve problem-çözüm ilişkisine dayalı metinler) oluşturur.
- Öykülemeye dayalı metin yapısını ve türlerini (masal, hikâye, fabl, kısa oyun metni) oluşturur.
- Düzeyine uygun deneme metinleri oluşturur.
- Tartışmaya dayalı metin oluşturur.
- Günlük yaşamda gereksinim duyabileceği metinleri (dilekçe, öz geçmiş, özet, tutanak, davetiye, duyuru, afiş, poster, mektup, e-posta, forumlarda görüş, günlük - blog, reklam metni) oluşturur.

► BECERİ 4: Farklı alanlarda araştırma yaparak sonuçlarını yazılı olarak sunma

- Farklı kaynaklardan edindiği bilgileri karşılaştırır, sentezleyerek kendi cümleleriyle ifade eder.
- Hazırlayacağı rapora ilişkin kaynakların ve bilgilerin doğruluğunu sorgular.
- Alıntı yaptığı kaynakları metin içinde ve dışında gösterir.

► BECERİ 5: Yazılı anlatım çalışmalarında teknolojinin sunduğu imkanlardan (bilgisayar, internet vb.) yararlanma

- Elektronik ortamda, özellikle interneti kullanarak, çeşitli metinler üretir, metinleri içerik ve biçim açısından düzenler.
- Oluşturduğu metinleri görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirir / görsel materyalleri metinle zenginleştirir.
- Elektronik ortamlarda paylaştığı yazılı ve görsel içeriğin sorumluluğunu alır.

The background of the page is a light gray abstract pattern consisting of numerous intersecting lines of varying lengths and angles, creating a complex web of geometric shapes.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI UYGULAMA KILAVUZU

1. YAZMA BECERİLERİNDE DÜZEYLER

Öğretim programında bulunan yazma becerileri “başlangıç düzeyinde”, “orta düzeyde”, “yeterli düzeyde”, “ileri düzeyde” olmak üzere dört farklı düzeyde ele alınmıştır. Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin seçmeli bir ders olması ve öğrencilerin bu dersi birden fazla seçebilecek olması düzeylerin ortaya çıkmasında önemli bir etken olmuştur.

Düzeyler, öğrencilerin sınıfı veya bu dersi kaçınıcı kez aldıklarına göre değil; öğrencilerin yazma becerileri dikkate alınarak oluşturulmuştur. Dolayısıyla öğretmen, öğrencilerinin yazma başarısını değerlendirerek düzey belirleme yapabilir. Programın Uygulama Kılavuzu’nda kazanımların hangi beceri düzeyinde nasıl uygulanabileceğine dair örnekler verilmiştir. Öğretmenlerden beklenen, kazanımlara yönelik çalışmaları öğrencilerin düzeyine uygun biçimde uygulamasıdır. Dersin temel hedefi, tüm öğrencilerin “yeterli düzeyde” yazma becerisine sahip olmasını sağlamaktır. Bununla birlikte yazma konusunda üstün yetenekli öğrencilerin düzeylerini daha da geliştirmek için alternatif uygulamalar “ileri düzey” başlığı altında ifade edilmiştir.

BECERİLER	DÜZEYLER			
	Başlangıç Düzeyinde	Orta Düzeyde	Yeterli Düzeyde	İleri Düzeyde
Duygu ve düşüncelerini açık ve etkili biçimde ortaya koyan cümle ve paragraflar oluşturma.	Duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ortaya koymakta güçlük çeker.	Duygu ve düşüncelerini ortaya koyan cümle, paragraf ve metinleri kısmen oluşturabilir.	Duygu ve düşüncelerini açık biçimde ortaya koyan cümle, paragraf ve metinler oluşturabilir.	Duygu ve düşüncelerini açık ve etkili biçimde ortaya koyan cümle, paragraf ve metinleri üst düzeyde oluşturabilir.
Metin oluşturma sürecinde yazma aşamalarını uygulama.	Yazma aşamalarını uygulayamaz.	Yazma aşamalarını kısmen uygulayabilir.	Yazma aşamalarını uygular.	Yazma aşamalarını üst düzeyde uygular.
Yazma amacına uygun farklı metin yapılarını kullanma.	Metin yapılarını oluşturmada güçlük çeker.	Bazı metin yapılarını oluşturabilir.	Yazma amacına uygun farklı metin yapılarını oluşturabilir.	Yazma amacına uygun farklı metin yapılarını özgün biçimde oluşturabilir.
Farklı alanlarda araştırma yaparak sonuçlarını yazılı olarak sunma.	Araştırma aşamalarını uygulayamaz ve/veya araştırmalarını rapor haline getiremez.	Araştırma aşamalarını ve araştırmalarını rapor haline getirmede kısmen başarılıdır.	Araştırma aşamalarını uygular ve araştırmalarını rapor haline getirebilir.	Araştırma aşamalarını uygular ve araştırmalarını özgü bir rapor haline getirebilir.
Yazılı anlatım çalışmalarında teknolojinin sunduğu imkanlardan (bilgisayar, internet vb.) yararlanma.	Yazılı anlatım çalışmalarında teknolojinin sunduğu imkanlardan yararlanmada güçlük çeker.	Yazılı anlatım çalışmalarında teknolojinin sunduğu imkanlardan kısmen yararlanabilir.	Yazılı anlatım çalışmalarında teknolojinin sunduğu imkanlardan yararlanır.	Yazılı anlatım çalışmalarında teknolojinin sunduğu imkanlardan başarılı biçimde yararlanır.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

YAZMA BECERİLERİ ve KAZANIMLAR	DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ			
	BECERİ 1: Duygu ve düşüncelerini açık ve etkili biçimde ortaya koyan cümle ve paragraflar oluşturma			
	1. Düzey (Başlangıç)	2. Düzey (Orta)	3. Düzey (Başarılı)	4. Düzey (İleri)
Cümlelerinde duygu ve düşüncelerini ifade eden uygun kelimeleri seçer.	Öğretmen, “verilen kelimelerden cümle oluşturma”, “verilen cümleyi farklı biçimde yeniden yazma”, “metindeki boşluklara gelebilecek kelimeleri bulma” gibi basit düzeydeki cümle etkinliklerini örnekler vererek uygular, sonuçları öğrencilerle birlikte değerlendirir.	Öğretmen, “basit bir cümleyi genişletme”, “benzer cümleler arasındaki farkı bulma”, “bir cümle de sen ekle” gibi orta düzeydeki cümle etkinliklerini uygular, sonuçları öğrencilerle birlikte değerlendirir.	Öğretmen, öğrencilere birkaç paragraflık bir metin verir. Bu metinde yazarın seçtiği kelimelerin yerine daha uygun kelime ve kelime grupları yazmalarını ister. Metinde yaptıkları değişiklikleri arkadaşlarıyla paylaşmalarını ister.	Öğretmen, öğrencilere birkaç paragraflık bir metin verir. Her öğrenciden bu metni farklı duygusal durumlara (karamsar, iyimser, alaycı, mizahi) göre yeniden yazmasını ister. Ortaya çıkan yeni metni / metinleri arkadaşlarıyla paylaşmalarını ister.
Duygu, dilek, düşünce, betimleme, tanımlama, olay, koşul, karşılaştırma, sebep-sonuç içeren cümleler yazar.	Öğretmen, öğrencilerden duygu, dilek, düşünce, betimleme, tanımlama, olay, koşul, karşılaştırma, sebep-sonuç içeren cümlelerde kullanılan kalıpları örneklerle gösterir. Verdiği metinde bu cümle türlerinin nasıl kullanıldığını gösterir. Öğretmen, verdiği cümle kalıplarını kullanarak öğrencilerden yeni cümleler oluşturmalarını ister. Öğrencilerin oluşturduğu cümleler tahtaya yazılarak sınıfça değerlendirilir.	Öğretmen, verdiği örnek metinlerde öğrencilere duygu, dilek, düşünce, betimleme, tanımlama, olay, koşul, karşılaştırma, sebep-sonuç içeren cümlelerin nasıl kullanıldığını gösterir. Belirlediği türde öğrencilerin yeni cümleler oluşturmalarını ister. Oluşturulan cümleler tahtaya yazılarak sınıfça değerlendirilir.	Öğretmen, her öğrenciden duygu, dilek, düşünce, betimleme, tanımlama, olay, koşul, karşılaştırma, sebep-sonuç içeren cümleler yazmasını ve yanındaki arkadaşıyla paylaşmasını ister.	Öğretmen, her öğrenciden seçkin yazarların eserlerinden duygu, dilek, düşünce, betimleme, tanımlama, olay, koşul, karşılaştırma, sebep-sonuç içeren cümleler bulmalarını ve bu cümleleri sıradan cümleler olmaktan çıkaran özelliklerini belirlemelerini ister.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

Metin içinde ilişki kuran zamirler, işaret sıfatları ve bağlama ögelerini işlevlerine uygun biçimde kullanır.	Öğretmen, örnek metinler üzerinden zamirlerin, işaret sıfatlarının ve bağlama ögelerinin cümle içinde, cümleler arasında ve paragraflar arasında ilişki kurmaya yönelik işlevlerini açıklar. Bu ögelerin silindiği bir metinde öğrencilerin boşluklara uygun ögeleri getirmesini ister. Daha sonra bir öğrenci metnini yansıtarak bu ögelerin nasıl kullanıldığını öğrencilerin değerlendirmesini ister. Ayrıca, öğrencilerden kendi yazdıkları metinlerde bu ögeleri işlevlerine uygun biçimde kullanmaya dikkat etmelerini ister.	Öğretmen, zamirler, işaret sıfatları ve bağlama ögelerinin silindiği bir metinde öğrencilerin boşluklara uygun ögeleri getirmesini ister. Daha sonra bir öğrenci metnini yansıtarak bu ögelerin nasıl kullanıldığını öğrencilerin değerlendirmesini ister. Ayrıca, öğrencilerden kendi yazdıkları metinlerde bu ögeleri işlevlerine uygun biçimde kullanmaya dikkat etmelerini ister.	Öğretmen, bir öğrenci metnini yansıtarak zamirler, işaret sıfatları ve bağlama ögelerinin nasıl kullanıldığını öğrencilerin değerlendirmesini ister. Ayrıca, öğrencilerden kendi yazdıkları metinlerde bu ögeleri işlevlerine uygun biçimde kullanmaya dikkat etmelerini ister.	Öğretmen, her öğrenciden kendisinin ve arkadaşının yazdığı metinde zamirler, işaret sıfatları ve bağlama ögelerinin işlevine uygun biçimde kullanılıp kullanılmadığını değerlendirmesini ister.
Yazılarında geniş bir konunun bir yönünü işleyip geliştiren, kendi içinde bütünlük taşıyan paragraflar oluşturabilir.	Öğretmen, örnek bir metin üzerinde geniş bir konunun bir yönünü işleyip geliştiren, kendi içinde bütünlük taşıyan paragrafların nasıl oluşturulduğunu gösterir. Öğrencileri gruplara ayırarak her gruptan belirlenen konunun bir yönünü bir paragraf halinde yazmalarını ister. Daha sonra grupların yazdığı paragraflar sırasıyla birleştirilerek sınıfça okunur.	Öğretmen, öğrencileri gruplara ayırarak her gruptan belirlenen konunun bir yönünü bir paragraf halinde yazmasını ister. Daha sonra grupların yazdığı paragraflar sırasıyla birleştirilerek sınıfça okunur.	Öğretmen her öğrenciden bireysel olarak belirlenen konunun bir yönünü işleyip geliştiren, kendi içinde bütünlük taşıyan en az bir paragraf yazmalarını ister.	Öğretmen her öğrenciden belirlenen konunun bir yönünü işleyip geliştiren, kendi içinde bütünlük taşıyan en az dört paragraf yazmasını ister.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

Yazdığı metinlerde birbiriyle ilişkili paragraflar oluşturur.	Öğretmen, öğrencilere örnek metinlerle paragraflar arası ilişkilerin nasıl sağlandığını gösterir. Öğrencilere örnek uygulamalar yaptırır.	Sınıfı gruplara ayırarak verilen konu çerçevesinde en az iki paragraf yazmalarını ister. Öğrencilerin bu paragrafların birbirleriyle ilişkisini ifade etmesini ister.	Öğretmen, verilen konu çerçevesinde her öğrenciden birbiriyle ilişkili paragraflar oluşturmasını ister. Öğrencilerin bu paragrafların birbirleriyle ilişkisini ifade etmesini ister.	Öğretmen, verilen konu çerçevesinde her öğrenciden birbiriyle ilişkili paragraflar oluşturmasını ister.
Yazılarında betimleyici, öyküleyici, açıklayıcı veya tartışmacı paragraflar kullanır.	Öğretmen, örnek metinlerle paragraflarda betimleyici, öyküleyici, açıklayıcı veya tartışmacı anlatımların özellikleri ve farklılıklarını gösterir. Öğrencileri gruplara ayırarak belirlenen konuda her grubun betimleyici, öyküleyici, açıklayıcı veya tartışmacı türde birer paragraf yazmasını ister.	Öğretmen, öğrencileri gruplara ayırarak belirlenen konuda her grubun betimleyici, öyküleyici, açıklayıcı veya tartışmacı türde birer paragraf yazmasını ister. İsteyen gruba rehberlik yapar.	Öğretmen, belirlenen konuda her öğrenciden betimleyici, öyküleyici, açıklayıcı veya tartışmacı türde birer paragraf yazmasını ister. İsteyen öğrenciye rehberlik yapar.	Öğretmen, belirlenen konuda her öğrenciden betimleyici, öyküleyici, açıklayıcı veya tartışmacı türde birer paragraf yazmasını ister. Aynı türdeki iki paragrafı karşılaştırarak hangisinin daha iyi olduğunu belirlemesini ister. Ayrıca öğrencilerden farklı türlerde betimlemeler (kişi, nesne, mekan, öznel, nesnel vb.) yapmalarını ister.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

BECERİLER	DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMALAR			
	BECERİ 2: Metin oluşturma sürecinde yazma aşamalarını uygulama			
	Başlangıç Düzeyinde	Orta Düzeyde	Yeterli Düzeyde	İleri Düzeyde
Konu seçimini yapar.	Yazma öncesi hazırlık çalışmaları yapar.			
	Öğretmen, konuyu olabildiğince somut ve ayrıntılı biçimde verir. Örneğin "Yardımlaşma konulu bir yazı yazın." yerine "Bir mahallede komşular arası yardımlaşmanın nasıl olabileceğini ve sonuçlarını açıklayan bir yazı yazın." veya "Arabası bozularak yolda kalan bir aileye yardım eden araba tamircisi Serkan'ın başından geçen olayları anlatan bir hikâye yazın." şeklinde verebilir. Gerekirse farklı konuları aynı anda vererek öğrencilerin istedikleri konuyu seçmelerini ister.	Öğretmen, konuyu olabildiğince somut biçimde verir. Örneğin "Yardımlaşma konulu, bir yazı yazın." yerine "İnsanlar arasında yardımlaşmanın nasıl olabileceğini ve sonuçlarını hayatınızdan örneklerle anlatınız." şeklinde verebilir.	Öğretmen genel bir konu verir, Örneğin "Yardımlaşmayı konu alan bir yazı yazınız." Her öğrencinin konuyu kendi isteğine göre sınırlandırabileceğini belirtir. Öğrenciler yardıma ihtiyaç duyarsa konuyu somutlaştıracak örnekler verir.	Öğretmen, genel bir konu verir, Örneğin "Yardımlaşmayı konu alan bir yazı yazınız." Her öğrencinin konuyu kendi isteğine göre sınırlandırabileceğini belirtir.
Yazının amacını ve hedef kitlesini belirler.	Öğretmen, yazının amaç ve hedef kitlesini konuya bağlı olarak öğrencilerle birlikte belirler.	Öğretmen, yazının amaç ve hedef kitlesini konuya bağlı olarak öğrencilerin grup olarak belirlemelerini ister.	Öğretmen, her öğrenciden yazının amaç ve hedef kitlesini konuya bağlı olarak belirlemesini ister.	Öğretmen, her öğrenciden yazının amaç ve hedef kitlesini konuya bağlı olarak belirlemesini ister. Öğretmen, öğrencilerden aynı konuyu farklı hedef kitlesine göre yeniden yazmasını isteyebilir.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

Metin türünü belirler.	Metin türünü öğretmeye yönelik bir amaç varsa metin türü baştan öğretmen tarafından belirtilir. Bu durumda öğrencilere en az bir örnek üzerinde metin türünün özellikleri genel hatlarıyla gösterilir. Metin türünü öğretmeye yönelik bir amaç yoksa öğretmen, öğrencilerden metnin türünü kendilerinin belirlemesini ister ancak metin boyunca türün özelliklerine uygun biçimde yazılması gerektiğini vurgular.	Metin türünü öğretmeye yönelik bir amaç varsa metin türü baştan öğretmen tarafından belirtilir. Bu durumda öğrencilere en az bir örnek üzerinde metin türünün özellikleri genel hatlarıyla gösterilir. Metin türünü öğretmeye yönelik bir amaç yoksa öğretmen, öğrencilerden metnin türünü kendilerinin belirlemesini ister.	Metin türünü öğretmeye yönelik bir amaç varsa metin türü baştan öğretmen tarafından belirtilir. Metin türünü öğretmeye yönelik bir amaç yoksa öğretmen, öğrencilerden metnin türünü kendilerinin belirlemesini ister.	Metin türünü öğretmeye yönelik bir amaç varsa metin türü baştan öğretmen tarafından belirtilir. Metin türünü öğretmeye yönelik bir amaç yoksa öğretmen, öğrencilerden metnin türünü kendilerinin belirlemesini ister. Öğretmen zaman zaman öğrencilerden aynı konuyu iki farklı türde yazmasını isteyebilir.
Yazısında kullanabileceği düşünceleri, bilgileri ve olayları çeşitli tekniklerle (kavram ağı oluşturma, beyin fırtınası, tartışma, yazılı, sözlü ve görsel kaynaklardan yararlanma) ortaya çıkarır.	Öğretmen, metinde kullanılabilecek düşünceleri, bilgileri ve olayları ortaya çıkaracak çeşitli tekniklerden birini bütün sınıfa yönelik topluca uygular ve açıklar.	Öğretmen, metinde kullanılabilecek düşünceleri, bilgileri ve olayları ortaya çıkaracak çeşitli tekniklerden birini öğrencilerin gruplar halinde uygulamasını ister. İsteyen gruplara yardımcı olur.	Öğretmen, metinde kullanılabilecek düşünceleri, bilgileri ve olayları ortaya çıkaracak çeşitli tekniklerden birini uygulamasını ister.	Öğretmen, metinde kullanılabilecek düşünceleri, bilgileri ve olayları çıkaracak çeşitli tekniklerden birkaçını öğrencilerin bireysel olarak uygulamasını ister.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

	Yazacağı metni planlar.			
	Bir konunun nasıl sınırlandırılacağı öğretmen rehberliğinde örnek metinlerden hareketle gösterilir. Seçilen konu öğretmen rehberliğinde sınırlandırılır.	Seçilen konu öğretmen rehberliğinde sınırlandırılır.	Öğretmen, öğrencilerden seçilen konuyu bireysel olarak sınırlandırmalarını ister.	Öğretmen, her öğrenciden seçilen konuya ilişkin farklı bakış açılarıyla sınırlandırmalar yapmasını ister. Bu sınırlandırmalardan birini seçmesi veya bazılarını birleştirmesini ister.
Konuyu sınırlandırır.				
Metinde yer vereceği ana düşüncüyü, yardımcı düşünceleri belirler.	Öğretmen, bir örnek metin üzerinde ana düşünce ve yardımcı düşünceleri bulma yollarını gösterir. Sınıfı gruplara ayırarak her gruptan seçilen konuyla ilgili bir ana düşünce, 3-5 yardımcı düşünce cümlesi kurmalarını ister.	Öğretmen sınıfı gruplara bölerek her gruptan seçilen konuyla ilgili bir ana düşünce, 3-5 yardımcı düşünce cümlesi kurmalarını ister.	Öğretmen her öğrenciden seçilen konuyla ilgili bir ana düşünce, 3-5 yardımcı düşünce cümlesi kurmasını ister.	Öğretmen her öğrenciden 1 ana düşünce ve 8-10 yardımcı düşünce cümlesi kurmasını ister.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

Metinde yer vereceği bilgileri ve olayları belirler ve sıralar.	Öğretmen, bir örnek metin üzerinde bilgi ve olayların nasıl düzenlendiğini gösterir. Daha sonra sınıfı gruplara ayırarak her gruptan seçilen konuyla ilgili bilgileri ve olayları belirlemesini ve sıraya koymasını ister.	Öğretmen, sınıfı gruplara ayırır, her gruptan seçilen konuyla ilgili bilgileri ve olayları belirlemesini ve sıraya koymasını ister.	Öğretmen, her öğrenciden seçilen konuyla ilgili bilgileri ve olayları belirlemesini ve sıraya koymasını ister.	Öğretmen, her öğrenciden seçilen konuyla ilgili bilgileri ve olayları belirleyerek sıraya koymasını ve birbirinin alternatifini iki plan oluşturmalarını ister.
Metne uygun bir başlık tasarlar.	Öğretmen, öğrencilerden belirlenen konuya ve hazırlanan yazı planına uygun başlık alternatifleri üretmelerini ister. Yazılacak başlığın konuya göre dar ve geniş kapsamlı olmaması gerektiğini örneklerle açıklar. Alternatif başlıklar daha sonra yeniden değerlendirilmek üzere tahtaya yazılır.	Öğretmen, sınıfı gruplara ayırdıktan sonra her öğrencinin belirlenen konuya ve hazırlanan yazı planına uygun bir başlık üretmesini ve grubun diğer üyelerinin hazırladığı başlıklarla karşılaştırmalarını ister.	Öğretmen, her öğrenciden belirlenen konuya ve hazırladığı yazı planına uygun bir başlık üretmesini ister.	Öğretmen, her öğrenciden belirlenen konuya ve hazırlanan yazı planına uygun birkaç başlık üretmesini ve bunları karşılaştırmalarını ister.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

	Planladığı metnin taslağını oluşturur.			
	Öğretmen, hazırlanan plandan yararlanarak her öğrenciden düşünceleri, bilgileri veya olayları düzenleyerek yazıya dökmesini ister. Ayrıca yazıyı kendisi de bilgisayarda yazarak metnini yansı cihazı ile öğrencilere gösterir.	Öğretmen, her öğrenciden hazırlanan plandan yararlanarak düşünceleri, bilgileri veya olayları yazıya dökmesini ister.	Öğretmen, her öğrenciden hazırladığı plandan yararlanarak düşünceleri, bilgileri veya olayları yazıya dökmesini ister.	Öğretmen, her öğrenciden hazırladığı planlardan birini seçerek düşünceleri, bilgileri veya olayları yazıya dökmesini ister.
Düşünceleri, bilgileri veya olayları düzenleyerek yazıya doker.				
Yazılarını düşünceyi geliştirme yollarını (tanımlama, örneklendirme, tanık gösterme, sayısal verilerden yararlanma, açıklama, benzetme, karşılaştırma, soru sorma vb.) kullanarak detaylandırır, geliştirir.	Öğretmen, öğrencilere örnek bir metin üzerinde düşünceyi geliştirme yollarının nasıl kullanıldığını gösterir. Sonra, her öğrenciden yazdığı metinde düşünceyi geliştirme yollarından birkaç tanesini kullanmasını ister. Ayrıca kendi yazdığı metinde düşünceyi geliştirme yollarından birkaç tanesinin nasıl kullanılabileceğini gösterir.	Öğretmen, öğrencilere örnek bir metin üzerinde düşünceyi geliştirme yollarının nasıl kullanıldığını gösterir. Sonra, her öğrenciden yazdığı metinde düşünceyi geliştirme yollarından birkaç tanesini kullanmasını ister.	Öğretmen, her öğrenciden yazdığı metinde düşünceyi geliştirme yollarından birkaç tanesini kullanmasını ister.	Öğretmen, her öğrenciden yazdığı metinde düşünceyi geliştirme yollarından her birini en az bir kez kullanmasını ister.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

Olaya dayalı metinlerde betimlemeler yapar.	Öğretmen, öğrencilere örnek bir hikâye üzerinde betimlemelerin nasıl kullanıldığını gösterir. Her öğrenciden kendi yazdığı metne bir mekân, bir nesne bir de kişi betimlemesi eklemesini ister. Sonra kendi yazdığı metinde betimleme örneklerini gösterir.	Öğretmen, öğrencilere örnek bir hikâye üzerinde betimlemelerin nasıl kullanıldığını gösterir. Sonra öğrencilerden yazdıkları hikâyenin uygun bölümlerine bir mekân, bir nesne bir de kişi betimlemesi yazmalarını ister.	Öğrencilerden yazdıkları hikâyenin uygun bölümlerine bir mekân, bir nesne bir de kişi betimlemesi yazmalarını ister.	Öğrencilerden yazdıkları hikâyenin uygun bölümlerine bir mekân, bir nesne bir de kişi betimlemesi yazmalarını ve bu betimlemelerden bazılarının öznel ve bazılarının nesnel betimleme olmasını ister.
Olaya dayalı metinlerde karşılıklı konuşmalara ve iç konuşmalara yer verir.	Öğretmen, öğrencilere örnek bir hikâye üzerinde karşılıklı konuşmaların nasıl kullanıldığını gösterir. Sonra öğrencilerle birlikte hikâyeye karşılıklı konuşma örnekleri ekler.	Öğretmen, öğrencilere örnek bir hikâye üzerinde karşılıklı konuşmalar ve iç konuşmaların nasıl kullanıldığını gösterir. Sonra öğrencilerden yazdıkları hikâyeye karşılıklı konuşma ve iç konuşma örnekleri eklemelerini ister.	Öğretmen, her öğrenciden yazdığı hikâyeye karşılıklı konuşmalar ve iç konuşma örnekleri eklemesini ister.	Öğretmen, her öğrenciden yazdığı hikâyeye karşılıklı konuşmalar ve iç konuşma örnekleri eklemesini ister. Bu örneklerin bir kısmının doğrudan anlatımla bir kısmının ise dolaylı anlatımla oluşturulmasını ister.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

Daha önce belirlediği başlığın metnin taslak hâliyle uyumunu gözden geçirir.	Öğretmen, öğrencilerden hazırlık aşamasında belirlenen alternatif başlıklardan hangisinin yazdıkları metne daha uygun olduğunu belirlemelerini ve gerekirse değişiklik yapmalarını ister.	Öğretmen, her öğrenciden hazırlık aşamasında belirlediği başlığın metnin taslak hâline uygun olup olmadığını belirlemesini ve gerekirse değişiklik yapmasını ister.	Öğretmen, her öğrenciden hazırlık aşamasında belirlediği başlığın metnin taslak hâline uygun olup olmadığını belirlemesini ve gerekirse değişiklik yapmasını ister.	Öğretmen, her öğrenciden hazırlık aşamasında belirlediği alternatif başlıklardan hangisinin metnin taslak hâline daha uygun olduğunu belirlemesini ister.
	Metni içerik ve biçim yönünden gözden geçirir ve düzenler.			
Yazısını içerik (kelime tercihleri, anlatım bozuklukları, paragraflar arası ilişkiler, metin bütünlüğü, akıcılık, üslup vb.) açısından değerlendirir ve düzeltir.	Öğretmen, seçtiği üç metni tahtaya yansıtarak (veya fotokopi yoluyla çoğaltıp dağıtarak) içeriğin düzenlenişi bakımından öğrencilerle birlikte değerlendirir, düzeltilmesi gereken yerleri belirler.	Öğretmen, her öğrenciden arkadaşının metnini içeriğin düzenlenişi bakımından değerlendirmesini ve düzeltilmesi gereken yerleri belirlemesini ister. Daha sonra her metin yazarı kendi metnine yönelik önerileri dikkate alarak metninde gerekli düzeltmeleri yapar.	Öğretmen, her öğrenciden kendi metnini içeriğin düzenlenişi bakımından değerlendirmesini ve gerekli düzeltmeleri yapmasını ister.	Öğretmen, her öğrenciden kendi metnini içeriğin düzenlenişi bakımından değerlendirmesini ve gerekli düzeltmeleri yapmasını ister.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

Yazısını biçim (sayfa düzeni, yazım, noktalama, okunaklılık vb.) açısından değerlendirir ve düzeltir.	Öğretmen, seçtiği üç metni tahtaya yansıtarak (veya fotokopi yoluyla çoğaltıp dağıtarak) biçimsel nitelikler bakımından öğrencilerle birlikte değerlendirir, düzeltilmesi gereken yerleri belirler.	Öğretmen, her öğrenciden arkadaşının metnini biçimsel nitelikler bakımından değerlendirmesini ve düzeltilmesi gereken yerleri belirlemesini ister. Daha sonra her metin yazarı kendi metnine yönelik önerileri dikkate alarak metninde gerekli düzeltmeleri yapar.	Öğretmen, her öğrenciden kendi metnini biçimsel nitelikler bakımından değerlendirmesini ve gerekli düzeltmeleri yapmasını ister.	Öğretmen, her öğrenciden kendi metnini biçimsel nitelikler bakımından değerlendirmesini ve gerekli düzeltmeleri yapmasını ister.
Yazdıklarını öğretmeni, arkadaşları, aile bireyleri ve uzak çevredeki insanlarla paylaşır. Yazdıklarını okuma, panoda sergileme, elektronik ortamlar (sosyal ağlar, bloglar, web sayfası), basılı olarak yayımlama (dergi, gazete, kitap vb.) gibi yolları kullanarak başkalarıyla paylaşır.	Yazdıklarını başkalarıyla paylaşır.			
	Öğretmen, öğrencilerin yazdığı metinleri okuma, panoda sergileme gibi yollarla sınıf arkadaşlarıyla paylaşmalarını sağlar.	Öğretmen, öğrencilerin yazdığı metinleri okuma, panoda sergileme gibi yollarla sınıf arkadaşlarıyla ve aile bireyleriyle paylaşmalarını sağlar.	Öğretmen, öğrencilerin yazdığı metinleri okuma, panoda sergileme gibi yollarla sınıf arkadaşlarıyla ve aile bireyleriyle paylaşmalarını sağlar. Ayrıca elektronik ortamlarda (sosyal ağlar, bloglar, web sayfası) paylaşımları için teşvik eder.	Öğretmen, öğrencilerin yazdığı metinleri okuma, panoda sergileme gibi yollarla sınıf arkadaşlarıyla ve aile bireyleriyle paylaşmalarını sağlar. Ayrıca elektronik ortamlarda (sosyal ağlar, bloglar, web sayfası) ve basılı olarak (dergi, gazete, kitap vb.) paylaşımları için teşvik eder.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

BECERİLER	DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMALAR			
	BECERİ 3: Yazma amacına uygun farklı metin yapılarını kullanma			
	Başlangıç Düzeyinde	Orta Düzeyde	Yeterli Düzeyde	İleri Düzeyde
Bilgi vermeye dayalı metin yapılarını (tanımlamaya dayalı, listelemeye dayalı, kronolojik sıralama, sebep sonuç ve problem- çözüm ilişkisine dayalı metinler) oluşturur.	Öğretmen, bilgi vermeye dayalı metin yapılarından birini örneklerle tanıtır. Sınıfla birlikte tahtada belirlenen türde bir metin oluşturur. Daha sonra öğrencileri gruplara ayırarak her grubun belirlediği türde bir metin yazmasını ister. Sonra grupların oluşturduğu metinleri okutarak sınıfta değerlendirmesini yaptırır.	Öğretmen, bilgi vermeye dayalı metin yapılarından birini örneklerle tanıtır. Öğrencileri gruplara ayırarak her grubun belirlediği türde bir metin yazmasını ister. Sonra grupların oluşturduğu metinleri okutarak sınıfta değerlendirmesini yaptırır.	Öğretmen, bilgi vermeye dayalı metin yapılarından birini örneklerle tanıtır. Her öğrenciden belirlediği türde bir metin yazmasını ister. Sınıftan seçtiği birkaç öğrencinin metnini sınıfla birlikte değerlendirir.	Öğretmen, bilgi vermeye dayalı metin yapılarını örneklerle tanıtır. Her öğrenciden bilgi vermeye dayalı metin türlerinin her birinde bir metin yazmasını ister.
Öyküleyici metin yapısını ve türlerini (masal, hikâye, fabl, kısa oyun metni) oluşturur.	Öğretmen, öyküleyici metin birimlerini (kahramanlar ve özellikleri, zaman, mekân, başlatıcı olay, problem, girişimler, sonuç, tepki) örnek metin üzerinde tanıtır. Daha sonra bir öykünün (masal veya fabl da olabilir) birimlerini öğrencilerle birlikte basitçe belirler. Bu birimleri tahtada öğrencilerle birlikte bir metne dönüştürür.	Öğretmen, öyküleyici metin birimlerini örnek metin üzerinde tanıtır. Daha sonra bir öykünün (masal veya fabl da olabilir) birimlerini öğrencilerle birlikte basitçe belirler. Her öğrenciden bu birimleri metne dönüştürmesini ister. İhtiyaç duyan öğrenciye yardımcı olur.	Öğretmen, öyküleyici metin birimlerini örnek metin üzerinde tanıtır. Her öğrenciden bir öykünün birimlerini basitçe belirlemesini, bu öykü planı hakkında bir arkadaşının görüşünü almasını ve bu planı metne dönüştürmesini ister. Seçtiği birkaç öğrencinin metnini sınıfla birlikte değerlendirir.	Öğretmen, her öğrenciden bir öykünün birimlerini basitçe belirlemesini, bu öykü planı hakkında bir arkadaşının görüşünü almasını ve bu planı metne dönüştürmesini ister. Benzer bir çalışma kısa oyun metni yazmada da uygulanabilir.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

Düzeğine uygun deneme metinleri oluşturur.	Öğretmen, denemenin özelliklerini örnek metin üzerinde tanıtır. Beyin fırtınası yoluyla metinde kullanılabilecek düşünceler öğrencilerle birlikte belirlenir. Bu düşünceler sıraya konularak tahtada öğrencilerle birlikte bir metne dönüştürülür.	Öğretmen, denemenin özelliklerini örnek metin üzerinde tanıtır. Beyin fırtınası yoluyla metinde kullanılabilecek düşünceler öğrencilerle birlikte belirlenir. Her öğrenciden bu düşünceleri sıraya koyarak bir metne dönüştürmesini ister.	Öğretmen, denemenin özelliklerini örnek metin üzerinde tanıtır. Her öğrenciden kavram ağı yoluyla metinde kullanılabilecek düşünceleri belirlemesini, bu düşünceleri sıraya koyarak bir metne dönüştürmesini ister.	Öğretmen, her öğrenciden kavram ağı yoluyla metinde kullanılabilecek düşünceleri belirlemesini, bu düşünceleri sıraya koyarak bir deneme metnine dönüştürmesini ister.
Tartışmaya dayalı metin oluşturur.	Öğretmen, tartışmacı metin birimlerini (veri iddia, karşı iddia, destek gerekçesi, çürütme gerekçesi, koşullu kabul, sonuç) örnek metin üzerinde tanıtır. Daha sonra verilen konuyla ilgili bir tartışma metninin birimlerini öğrencilerle birlikte basitçe belirler. Bu birimleri tahtada öğrencilerle birlikte bir metne dönüştürür.	Öğretmen, tartışmacı metin birimlerini örnek metin üzerinde tanıtır. Daha sonra verilen konuyla ilgili bir tartışma metninin birimlerini öğrencilerle birlikte basitçe belirler. Her öğrenciden bu birimleri metne dönüştürmesini ister.	Öğretmen, tartışmacı metin birimlerini örnek metin üzerinde tanıtır. Her öğrenciden bir tartışma metninin birimlerini basitçe belirlemesini ve metin planı hakkında bir arkadaşının görüşünü almasını ister. Daha sonra bu birimleri metne dönüştürmesini ister. Sınıftan seçtiği birkaç öğrencinin metnini sınıfla birlikte değerlendirir.	Öğretmen, her öğrenciden tartışmacı metin birimlerini basitçe belirlemesini ve bu metin planı hakkında bir arkadaşının görüşünü almasını ister. Daha sonra bu birimleri metne dönüştürmesini ister.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

Günlük yaşamda gereksinim duyabileceği metinleri (dilekçe, öz geçmiş, özet, tutanak, davetiye, duyuru, afiş, mektup, e-posta, forumlarda görüş, günlük – blog, reklam metni) oluşturur.	Öğretmen, dilekçenin ne olduğunu, hangi durumlarda kullanıldığını anlatır. Dilekçenin bölümlerini örnek metinler eşliğinde gösterir. Daha sonra bir dilekçe örneğini öğrencilerle birlikte sınıf tahtasında yazar. (Diğer metin türleri için de benzer çalışmalar yapılabilir.)	Öğretmen, dilekçenin ne olduğunu, hangi durumlarda kullanıldığını anlatır. Dilekçenin bölümlerini örnek metinler eşliğinde gösterir. Her öğrenciden seçtiği konuda bir dilekçe örneği yazmasını ister. Daha sonra rastgele seçilen birkaç öğrencinin dilekçesini sınıfla birlikte değerlendirir. (Diğer metin türleri için de benzer çalışmalar yapılabilir.)	Öğretmen, her öğrenciden seçtiği konuda bir dilekçe örneği yazmasını ister. Daha sonra rastgele seçilen birkaç öğrencinin dilekçesini sınıfla birlikte değerlendirir. (Diğer metin türleri için de benzer çalışmalar yapılabilir.)	Öğretmen, her öğrenciden seçtiği konuda bir dilekçe örneği yazmasını ister. Her öğrencinin dilekçesini arkadaşının değerlendirmesini sağlar. (Diğer metin türleri için de benzer çalışmalar yapılabilir.)
---	---	---	--	---

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

BECERİLER	DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMALAR			
	BECERİ 4: Farklı alanlarda araştırma yaparak sonuçlarını yazılı olarak sunma			
	Başlangıç Düzeyinde	Orta Düzeyde	Yeterli Düzeyde	İleri Düzeyde
Farklı kaynaklardan edindiği bilgileri karşılaştırır, sentezleyerek kendi cümleleriyle ifade eder.	Önce öğretmen, örnek rapor metinleri üzerinde farklı kaynaklardan edinilen bilgilerin nasıl karşılaştırıldığını ve sentezlendiğini örneklerdir. Sonra bir konuda sınıfa getirdiği birkaç kaynaktan bilgilerin sentezlenmesini birkaç paragraf yazarak gösterir.	Öğretmen, bir konuda sınıfa getirdiği birkaç kaynaktan bilgilerin sentezlenmesini birkaç paragraf yazarak gösterir. Öğrencilere birkaç kaynaktan aynı konuda yazılmış metinleri fotokopi yaparak dağıtır. Öğrencilerden bu metinlerden yararlanarak bir iki paragraflık yeni bir metin yazmalarını ister.	Öğretmen, öğrencilere birkaç kaynaktan aynı konuda yazılmış metinleri fotokopi yaparak dağıtır. Her öğrenciden bu metinlerden yararlanarak 2-3 paragraflık yeni bir metin yazmasını ister. Yazma işlemi tamamlandığında seçtiği birkaç öğrencinin metnini sınıfla birlikte değerlendirir.	Öğretmen, öğrencilere birkaç kaynaktan aynı konuda yazılmış metinleri fotokopi yaparak dağıtır. Her öğrencide bu metinlerden yararlanarak birkaç sayfalık yeni bir metin yazmasını ister. Yazma işlemi tamamlandığında öğrencilerin birbirlerinin yazdığı metinleri değerlendirmesini ister.
Hazırlayacağı rapora ilişkin kaynaklardaki bilgilerin doğruluğunu sorgular.	Öğretmen, araştırma sürecinde ulaşılan bir kaynaktaki bilgilerin doğru olup olmadığını anlamanın yollarını sınıfa getirdiği basılı ve elektronik metin örnekleri üzerinden gösterir. Sonra öğrencilerden getirdiği diğer kaynakları bilgilerin doğruluğu açısından değerlendirmelerini ister.	Öğretmen, araştırma sürecinde ulaşılan bir kaynaktaki bilgilerin doğru olup olmadığını anlamanın yollarını sınıfa getirdiği basılı ve elektronik metin örnekleri üzerinden gösterir. Sonra öğrencilerden verdiği konuda biri doğru diğeri yanlış bilgiler içeren iki kaynak bulmalarını ve bu kaynaklarda bilgilerin doğru olup olmadığını belirleyen özelliklerini açıklamalarını ister.	Öğretmen, öğrencilerden verdiği konuda biri doğru bilgiler içeren diğeri yanlış bilgiler içeren iki kaynak bulmalarını ve bu kaynaklarda bilgilerin doğru olup olmadığını belirleyen özelliklerini maddeler halinde yazmalarını ister.	Öğretmen, her öğrenciden hazırladığı bir raporu kaynaklarıyla birlikte sınıfa getirmesini ister. Her öğrenciden bir arkadaşının hazırladığı ödevi bilgilerin doğruluğu bakımından değerlendirmesini ister.

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

Alıntı yaptığı kaynakları metin içinde ve sonunda gösterir.	Öğretmen, örnek rapor metinleri üzerinde kaynakların metin içinde ve sonunda nasıl gösterildiğini açıklar. Sonra öğrencilerle birlikte bir rapora birkaç kaynaktan alıntı aktarır ve bu kaynakları metin içi ve sonunda öğrencilerle birlikte yazarak gösterir.	Öğretmen, örnek rapor metinleri üzerinde kaynakların metin içinde ve sonunda nasıl gösterildiğini açıklar. Birkaç kaynaktan aynı konuda yazılmış metinleri fotokopi yaparak dağıtır. Öğrencilerden bu metinlerden alıntılar yapmalarını ve kaynakları metin içinde ve sonunda göstermelerini ister.	Öğretmen, öğrencilere birkaç kaynaktan aynı konuda yazılmış metinleri fotokopi yaparak dağıtır. Her öğrenciden bu metinlerden yararlanarak 2-3 paragraflık yeni bir metin yazmasını ister. Yazma işlemi tamamlandığında seçtiği birkaç öğrencinin metninde kaynakların gösterilme biçimini sınıfla birlikte değerlendirir.	Öğretmen, her öğrenciden farklı metinlerden yararlanarak birkaç sayfalık bir rapor yazmasını ister. Yazma işlemi tamamlandığında her öğrenciden bir arkadaşının yazdığı raporda metin içinde ve sonunda kaynak gösterme biçimini değerlendirmesini ister.
---	---	---	--	---

YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

BECERİLER	DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMALAR			
	BECERİ 5: Yazılı anlatım çalışmalarında teknolojinin sunduğu imkanlardan (bilgisayar, İnternet vb.) yararlanma			
	Başlangıç Düzeyinde	Orta Düzeyde	Yeterli Düzeyde	İleri Düzeyde
Elektronik ortamda özellikle İnterneti kullanarak çeşitli metinler üretir, metinleri içerik ve biçim açısından düzenler.	Öğretmen, bir metni kâğıda yazmak yerine elektronik ortamda yazmanın sunduğu imkânları öğrencilerle birlikte yazdığı bir metin üzerinde yansı cihazıyla yansıtarak - gösterir. Bu çalışmayı şu aşamalarla gerçekleştirir: (a) Yazısının içeriğini oluşturma ve kullanacağı görsellere ulaşmada İnternette yararlanma. (b) Metni içerik açısından düzenleme. (c) Metni biçim açısından düzenleme. Daha sonra öğrencilerden bu aşamaları gruplar halinde uygulamalarını ister. Her grubun ürettiği metni tahtaya yansıtarak içerik ve biçim açısından sınıfla birlikte değerlendirir.	Öğretmen, bir metni kâğıda yazmak yerine elektronik ortamda yazmanın sunduğu imkânları öğrencilerle birlikte yazdığı bir metin üzerinde - yansı cihazıyla yansıtarak - gösterir. Bu çalışmayı şu aşamalarla gerçekleştirir: (a) Yazısının içeriğini oluşturma ve kullanacağı görsellere ulaşmada İnternette yararlanma. (b) Metni içerik açısından düzenleme. (c) Metni biçim açısından düzenleme. Daha sonra öğrencilerden birinci ve ikinci aşamayı gruplar halinde, diğer aşamayı bireysel olarak uygulamalarını ister. Her gruptan bir öğrencinin metnini tahtaya yansıtarak içerik ve biçim açısından sınıfla birlikte değerlendirir.	Öğretmen, bir metni kâğıda yazmak yerine elektronik ortamda yazmanın sunduğu imkânları öğrencilerle birlikte yazdığı bir metin üzerinde - yansı cihazıyla yansıtarak - gösterir. Bu çalışmayı şu aşamalarla gerçekleştirir: (a) Yazısının içeriğini oluşturma ve kullanacağı görsellere ulaşmada İnternette yararlanma. (b) Metni içerik açısından düzenleme. (c) Metni biçim açısından düzenleme. Daha sonra her öğrenciden bu aşamaları bireysel olarak uygulamasını ister. Seçtiği birkaç öğrencinin metnini tahtaya yansıtarak içerik ve biçim açısından sınıfla birlikte değerlendirir.	Öğretmen, bir metni kâğıda yazmak yerine elektronik ortamda yazmanın sunduğu imkânları öğrencilerle birlikte yazdığı bir metin üzerinde - yansı cihazıyla yansıtarak - gösterir. Bu çalışmayı şu aşamalarla gerçekleştirir: (a) Yazısının içeriğini oluşturma ve kullanacağı görsellere ulaşmada İnternette yararlanma. (b) Metni içerik açısından düzenleme. (c) Metni biçim açısından düzenleme. Daha sonra her öğrenciden bu aşamaları bireysel olarak uygulamasını ister. Seçtiği birkaç öğrencinin metnini tahtaya yansıtarak içerik ve biçim açısından sınıfla birlikte değerlendirir.
Oluşturduğu metinleri görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirir / görsel materyalleri metinle zenginleştirir.	Öğretmen, örnek metinlerde görsel ve işitsel materyallerin nasıl kullanıldığını gösterir. Sonra öğrencileri gruplara ayırarak her gruba bir metin verir. Grupların verilen metni görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirmesini (ödev olarak) ister. Daha sonra her grubun yaptığı çalışma sınıfa gösterilerek değerlendirilir.	Öğretmen, örnek metinlerde görsel ve işitsel materyallerin nasıl kullanıldığını gösterir. Sonra öğrencilere bir metin verir ve her öğrenciden verilen metni görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirmesini (ödev olarak) ister. Daha sonra seçilen birkaç öğrencinin çalışması sınıfa gösterilerek değerlendirilir.	Öğretmen, her öğrenciden verilen konuda bir metin yazmasını ve metni görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirmesini (ödev olarak) ister. Daha sonra seçilen birkaç öğrencinin çalışması sınıfa gösterilerek değerlendirilir.	Öğretmen, her öğrenciden verilen konuda bir metin yazmasını ve metni görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirmesini (ödev olarak) ister. Daha sonra her öğrenciden arkadaşının değerlendirmesini ve görüşünü sınıfla paylaşmasını ister.

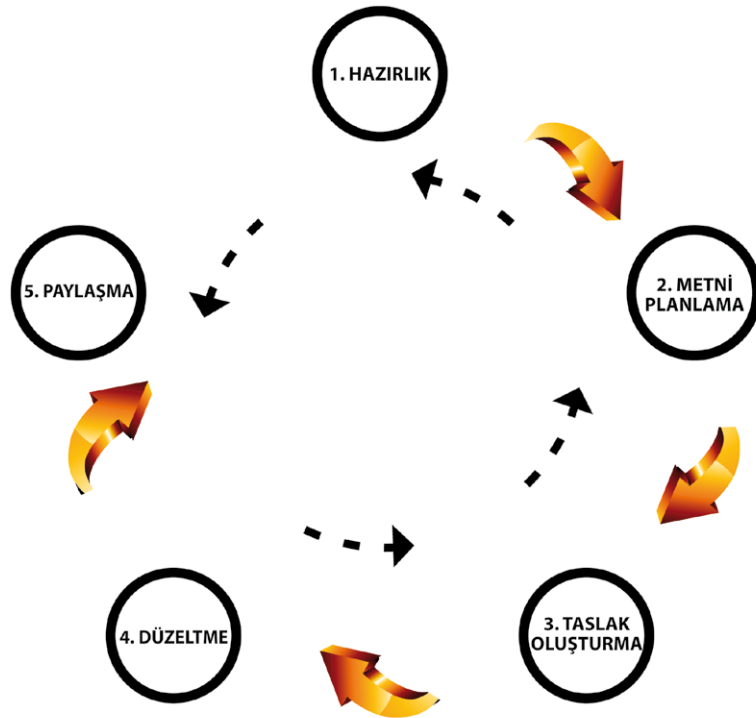
YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİ KAZANIMLARI VE DÜZEYLERE GÖRE YAPILABİLECEK ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

Elektronik ortamlarda paylaştığı yazılı ve görsel içeriğin sorumluluğunu alır.	Öğretmen, elektronik ortamlarda paylaşılan yazılı ve görsel içeriklerin yol açabileceği sorunları ve doğurduğu sorumlulukları örneklendirir.	Öğretmen, elektronik ortamlarda paylaşılan yazılı ve görsel içeriklerin yol açabileceği sorunları ve doğurduğu sorumlulukları örneklendirir.	Öğretmen, elektronik ortamlarda paylaşılan yazılı ve görsel içeriklerin yol açabileceği sorunları ve doğurduğu sorumlulukları örneklendirir.	Öğretmen, elektronik ortamlarda paylaşılan yazılı ve görsel içeriklerin yol açabileceği sorunları ve doğurduğu sorumlulukları örneklendirir.
--	--	--	--	--

YAZMA SÜRECİ

Yazma, parçadan bütüne, kolaydan zora ve basitten karmaşığa doğru ilerleyen planlı çalışmalarla geliştirilebilir. Yazma becerisinin gelişmesi için öğrencilerin yazma sürecini bilmesi ve yazılarını bu sürece göre oluşturması gerekmektedir. Yazma süreci beş aşamadan oluşmaktadır:

- Yazma öncesi hazırlık çalışmaları yapma
- Yazacağı metni planlama
- Planladığı metnin taslağını oluşturma
- Metni içerik ve biçim yönünden gözden geçirme ve düzeltme
- Paylaşma

► Şekil 1: Yazma Sürecinin Aşamaları

Yazma sürecinin aşamaları sırasıyla hazırlık, planlama, taslak oluşturma, düzeltme, paylaşma şeklindedir. Ancak, bu aşamalar her zaman tek yönlü değildir. Gerekirse önceki aşamalara dönülebilir veya bir aşama birkaç kez tekrarlanabilir.

► Hazırlık Aşamaları;

a. Hazırlık Çalışmaları

Hazırlık çalışmaları yazmanın en önemli aşamasıdır. Hazırlık aşamasının başarıyla uygulandığı yazma çalışmalarında metnin de başarılı olma ihtimali yüksektir. Bu açıdan öğretmenler, hazırlık çalışmalarını özenle uygulamalı ve öğrencilerin bireysel yazma etkinliklerinde de hazırlık yapmayı bir alışkanlık hâline getirmelerini sağlamalıdır.

Hazırlık çalışmalarında ilk olarak öğrencilerin yazmaya karşı olumsuz tutum ve korkularını yenmek için güdüleyici bazı çalışmalar yapılmalıdır. Güdüleme, sınıf ortamına göre farklı biçimlerde yapılabilir. Örneğin, o gün yapılacak yazma çalışmasının türü ve konusuna uygun örnek bir metin okunarak öğrencilere böyle bir metni kendilerinin de yazabileceği belirtilir. Bu aşamada önemli olan, öğrencilerin yazmaya yönelik cesaretlerini arttırmaktır.

Öğretmen, birkaç başarılı uygulamadan sonra öğrencilerin yazma kaygılarının ortadan kalktığını düşünüyorsa bu aşamayı birkaç cümle ile geçebilir.

Yazma eğitiminde hazırlık çalışmaları iki aşamaya ayrılabilir:

- **Konuyu, Metin Türünü, Amacı ve Hedef Kitleyi Belirleme**

Hazırlık aşamasında ilk olarak metinde işlenecek konu belirlenir. Yazma eğitiminde konu bir amaç değil, araçtır. Nitekim aynı konuyu işleyen birçok eser vardır ancak bunların hepsi aynı değerde değildir. Önemli olan konunun ne olduğu değil, nasıl işlendiğidir. Öğretmenin, öğrencinin kendini rahatça ifade edebileceği konular belirlemesi önemlidir. Çünkü üzerinde fikir yürütemediği bir konuda yazmaya zorlanırsa öğrencinin zihnindeki karmaşa metne de yansımaktadır.

Yazma çalışmalarında öğretmen, özel bir amaç olmadıkça öğrencilere birden fazla konu vererek bunlardan birini seçmelerini isteyebilir. Tek bir konu verilecekse öğrencilerin üzerinde fikir üretebilecekleri bir konu seçilmelidir. Öğretmenin konuyu veriş biçimi yazmayı kolaylaştırabilir. Başlangıç düzeyindeki ve orta düzeydeki öğrencilerde konular olabildiğince somut biçimde verilmelidir. Örneğin, konuyu “Yardımlaşma konulu bir

yazı yazın.” yerine “Bir mahallede komşular arası yardımlaşmanın nasıl olabileceğini ve sonuçlarını açıklayan bir yazı yazın.” veya “Arabası bozularak yolda kalan bir aileye yardım eden araba tamircisi Serkan’ın başından geçen olayları anlatan bir hikâye yazın.” şeklinde vermek öğrencinin yazıya daha kolay başlamasını sağlar (Başarılı öğrencilerde bu ayrıntılar verilmeyebilir.). Örneğin, “Yardımlaşmayı konu alan bir yazı yazın.” denilerek her öğrencinin konuyu kendi isteğine göre daraltabileceği belirtilir. Öğrenciler yardıma ihtiyaç duyarsa öğretmen, konuyu somutlaştıracak örnekler verir.

Araştırmalar, öğretmenlerin yazma konusunu belirlerken öğrencilerden daha çok bir atasözü, deyim veya özdeyişi açıklamalarını istediğini göstermektedir. Öğrencilere böyle bir yazma konusu da verilebilir. Ancak bu durumda öğrencilerin, verilen sözün ne anlama geldiğini anlaması sağlanmalıdır. Çünkü öğrencilerin anlamadıkları bir konuyu anlatmaları mümkün değildir. Ayrıca dönem boyunca sürekli başkaları tarafından söylenen sözleri açıklamaya çalışmak öğrenci için sıkıcı olabilir. Bu yüzden yazma konularının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirecek nitelikte olması önemlidir.

Konuyla birlikte veya konuyu belirledikten sonra metnin türü de belirlenmelidir. Öğretmen bir türün öğretilmesini amaçlıyorsa metnin türünü kendisi belirler. Ancak böyle bir amaç yoksa metnin türünü öğrencinin seçmesini isteyebilir. Öğrencilere farklı metin türlerinde yazılar yazdırmak o metinlerin yapısını tanımalarına yardımcı olur. Metnin türü, içeriğin hangi yapıda sunulacağını doğrudan etkiler. Örneğin aynı konu, hikâyede farklı, gazete haberinde farklı bir yapı içerisinde anlatılabilir.

Öğrencilere edebî türlerin (deneme, hikâye, anı, biyografi, vb.) yanında günlük yaşamın farklı alanlarında ortaya çıkan metin türlerinde de (dilekçe, öz geçmiş, özet, davetiye, duyuru, mektup, e-posta, reklam metni vb.) yazma çalışmaları yaptırılmalıdır.

Her yazının bir amacı vardır. Amaç, yazarın okuyucuya vermek istediği ana düşünceyle doğrudan ilişkilidir. Bu bakımdan yazar, metni yazmaya başlarken okuyucuya vermek isteyeceği mesajı belirlemeli, planını ona göre oluşturmmalıdır. Amacı belirlenmeden başlanan bir yazıda metin birimleri arasında kopukluklar oluşabilir. Oysa amaç baştan

belirlendiğinde metindeki tüm ayrıntılar, bu amaç doğrultusunda bir işlev üstlenir, metnin bütünlüğünü sağlamak kolaylaşır.

Yazar, metni yazmaya başlarken yazısında kimlere hitap edeceğini belirlemelidir. Çünkü hedef kitle, yazarın metinde kullanacağı söylem biçimini etkiler. Yazının hedef kitlesi dar kapsamlı veya çok geniş kapsamlı olabilir.

Örneğin bir dilekçe sadece bir kurumun çalışanlarına yönelik iken bir hikâye 10-12 yaş grubu çocuklarına yönelik yazılabilir. Hedef kitle yazarın yakın çevresindeki insanlar olabileceği gibi okuma yazma bilen tüm insanlar da olabilir.

- **Yazıda Kullanılabilecek Düşünceleri, Bilgileri ve Olayları Ortaya Çıkarma**

Öğretmen, yazmak için bir konu verdiğinde öğrencilerin zihninde “Bu konuyla ilgili ne yazabilirim ki?” kaygısı oluşabilir.

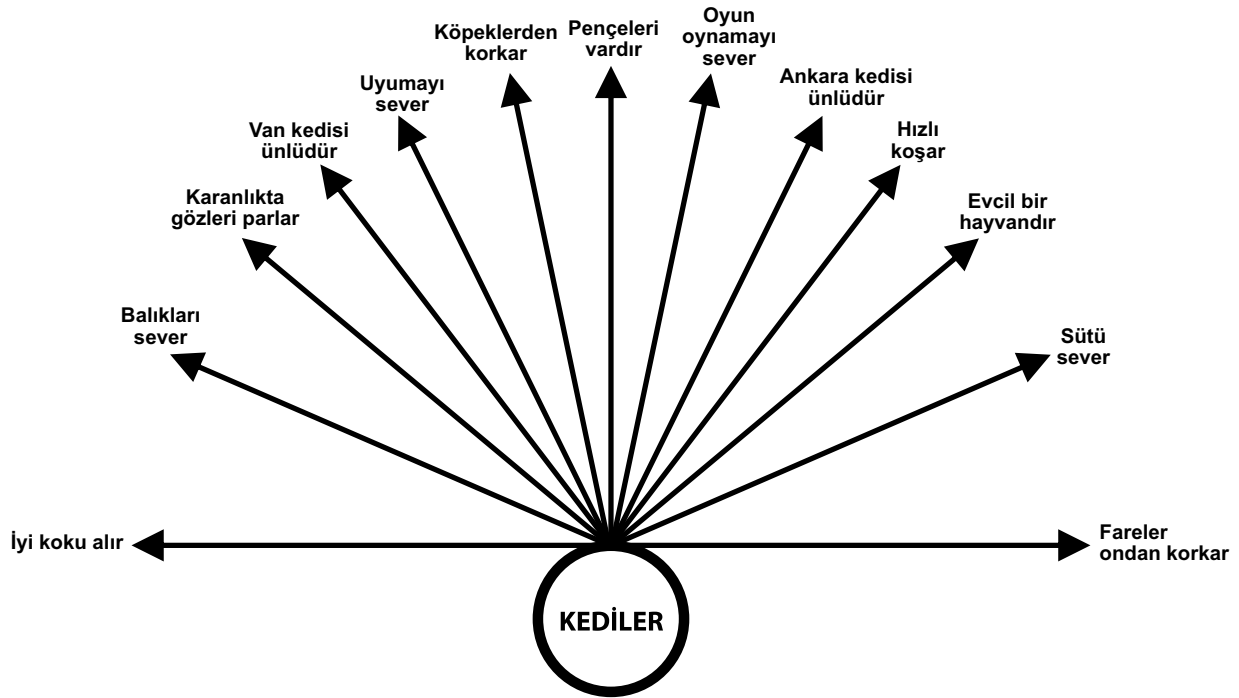
Bu noktada öğretmen devreye girmeli ve öğrencilerin konuyla ilgili bilgilerini ortaya çıkaracak, bilgi eksiklerini tamamlayacak çeşitli etkinlikler yapmalıdır. Bu amaçla çeşitli teknikler kullanılabilir. Bu teknikler aşağıda kısaca açıklanmaktadır.

Kavram Ağı Oluşturma: Bu teknikte boş bir kâğıdın ortasına belirlenen konu yazılır. Daha sonra öğrenci bu konu hakkında çağrışım yoluyla aklına gelen kelimeleri ve kelime gruplarını kâğıdın farklı yerlerine yazar.

Gerekirse yazılan kelimeler ve kelime grupları arasında ilişkiler kurulur. Böylece öğrencinin konuyla ilgili olarak zihnindeki bilgi ve düşüncelerin ortaya çıkarılması amaçlanır.

Kavram ağı çalışması bireysel olarak yapılabileceği gibi gruplar hâlinde de yapılabilir.

Örneğin, “kediler”i konu alan yazıda kavram ağı şöyle oluşabilir:

► Şekil 2: Kediler Konusuyla İlgili Örnek Kavram Ağı

Beyin Fırtınası: Öğrencilerin belirlenen konuda düşünceleri, farklı fikirler üretmeleri ve sorgulamaya tabi tutmadan düşüncelerini ifade etmelerini amaçlayan beyin fırtınasının uygulanmasında şu ilkelere dikkat edilmelidir:

Etkinliği yönlendirecek bir başkan belirlenmelidir.

Öğrencilerin fikirlerini çekinmeden söyleyebileceği, rahat bir ortam oluşturulmalıdır.

Öğrenciler özgün fikirler üretme konusunda özendirilmelidir.

Konunun dağılmamasına dikkat edilmelidir.

Ortalama 5-10 dakika süre ayrılmalıdır.

İleri sürülen fikirler herkes tarafından duyulmalı ve kaydedilmelidir.

İleri sürülen fikirler eleştirilmemelidir.

Kaydedilen fikirler sıralanmalı veya gruplandırılmalıdır.

Konuyu Sınıfta Tartışma: Yazmaya hazırlık çalışmalarından biri de sınıf içinde konuyla ilgili bir tartışma ortamı oluşturmak, öğrencileri konuşturmadır. Öğrencilerin konuyla ilgili görüş alışverişinde bulunması, sorulara cevap vermesi veya sorular sorması konunun farklı yönlerinin ortaya çıkarılmasını sağlar. Böylece konuyla ilgili ön bilgiler ortaya çıkarılarak yazıda kullanılabilecek ana düşünce ve yardımcı düşünceler belirlenebilir. Ayrıca, öğrencilerin yazı yazmak için konuyla ilgili yeterli bilgiye sahip olup olmadıkları belirlenir. Öğrenciler, bir konu üzerinde düşünce üretemiyorsa o konuda metin de üretemezler.

Tartışma tekniği, bütün metin türlerinde kullanılabilir, ancak düşünceye dayalı metin türlerinde kullanımı daha etkilidir. Tartışma ortamının oluşmasında öğretmenin soracağı sorular önemli rol oynar. **Örneğin “nesli tükenmekte olan deniz kaplumbağaları” konusunda öğretmen şu soruları sorabilir:**

Dünyada yaşayan canlı türleri nelerdir? (İnsanlar, bitkiler, hayvanlar; denizde yaşayanlar, karada yaşayanlar, yer altında yaşayanlar, uçabilenler vb.)

- ✓ Evrende milyonlarca canlı türü yerine sadece beş-on canlı türü olsaydı neler değişirdi?
- ✓ Deniz kaplumbağaları hakkında neler biliyorsunuz?
- ✓ Deniz kaplumbağalarının yaşam alanları nasıldır?
- ✓ Deniz kaplumbağaları nasıl çoğalır?
- ✓ Deniz kaplumbağalarının neslinin tükenmesine yol açan sebepler neler olabilir?
- ✓ Deniz kaplumbağalarının neslinin korunması için neler yapılabilir?

Yazılı, Sözlü ve Görsel Kaynaklardan Yararlanma: Yazacağı konuda yeterli bilgiye sahip olmadığı durumlarda öğrenciler konuyla ilgili yazılı, görsel ve işitsel kaynaklardan yararlanmaya yönlendirilmelidir.

Bu durumda öğrencilere araştırma için zaman verilir ve araştırmaları sırasında metinde üzerinde durabilecekleri konuları not almaları istenir. Bunun yanında yazılı, sözlü ve görsel araçları sınıfa getirerek bu araçlardan sınıfta öğrencilerin topluca yararlanmasını sağlayabilir. Örneğin, çevre kirliliği ile bir yazı yazmadan önce konuyla ilgili kısa bir video görüntüsü veya resimler yansıtılabilir.

b. Plan Yapma

Hazırlık aşamasında konuyla ilgili düşüncelerin ortaya çıkarılmasından sonra bu düşüncelerin birbiriyle ilişkilendirilmesi ve belli bir düzene sokulması gerekir. Bu işlemler plan yapma aşamasında gerçekleştirilir.

Plan yapma aşamasında ilk olarak metnin konusu sınırlandırılmalıdır. Yazma eylemi yazarın tercihleriyle gelişir. Yazar aklına gelenlerden seçtiklerini yazısına alır. Örneğin, bir hikâyede kahramanın geçtiği sokak bir cümleyle açıklanabileceği gibi sokaktaki dükkânlar, insanlar, ağaçlar, hava durumu, sesler vb. ayrı ayrı betimlenebilir. Metnin bir bütünlük taşıması için konunun hangi boyutu veya boyutları üzerinde durulacağı baştan belirlenmelidir. Yazarın hedefi ele aldığı konuyla ilgili her şeyi söylemek değil, önemli gördüğü ve vurgulamak istediği şeyleri söylemek olmalıdır.

Yazarın ana fikri belirlemesi konuyu sınırlandırmayı kolaylaştırır. Ana düşünce yardımcı düşüncelerin ulaştığı ortak nokta ve yazarın okuyucuya vermek istediği temel mesajdır.

Planlama aşamasında ana düşünceye bağlı olarak yardımcı düşüncelerin de oluşturulması ve düzene konulması gerekir. Bu noktada ilk olarak yazıda ele alınabilecek temel boyutlar belirlenir, daha sonra ortaya çıkan düşünceler bu boyutların altına yerleştirilerek plan hazırlanır. Örneğin yukarıdaki kavram ağı oluşturma örneğinde ortaya çıkarılan düşüncelerle ilgili üç boyut belirlenebilir:

- a. Kedinin özellikleri
- b. Kedinin sevdiği şeyler
- c. Kedisinin ünlü olan yerler

Bu boyutların altına kavram ağına ortaya çıkarılan düşünceler şu şekilde yerleştirilebilir:

Kedinin özellikleri	Kedinin sevdiği şeyler	Kedisi Ünlü Olan Yerler
İyi koku alır.	Balıkları sever.	Vankedisi ünlüdür.
Karanlıkta gözleri parlar.	Sütü sever.	Ankara kedisi ünlüdür.
Pençeleri vardır.	Uyumayı sever.	İran kedisi ünlüdür.
Hızlı koşar.	Oyun oynamayı sever.	
Evcil bir hayvandır.		

Hazırlık aşamasında sınırlama olmaksızın ortaya konulan düşüncelerin hepsi metnin planında yer almak zorunda değildir. Ayrıca hazırlık aşamasında akla gelmeyen yeni düşünceler de plana eklenebilir. Nitekim yukarıdaki planda hazırlık aşamasında ortaya konulan iki düşünce (Köpeklerden korkar, fareler ondan korkar.) metne dâhil edilmezken hazırlıkta belirtilmeyen yeni bir düşünce (İran kedisi ünlüdür.) metne dahil edilmiştir.

Plan yapma aşamasında yapılması gerekenlerden biri de yazının başlığını koymaktır. Yazının başlığı daha baştan (hazırlık aşamasında) belirlenmiş olabilir. Bu durumda bu başlık plan yapma aşamasında kontrol edilir. İhtiyaç duyulursa değişiklik yapılır.

Bir yazıya başlık koyarken başlığın, yazının konusu ve ana düşüncesiyle ilişkili olmasına, kısa, öz ve ilgi çekici olmasına, yazının içeriği hakkında fikir vermesine dikkat edilmelidir.

Yazıya uygun başlık bulma konusunda karşılaşılan en önemli sorun başlık ile yazının içeriği arasında kapsam farkı olmasıdır. Başlık içeriği yansıtmalı, içeriğe göre çok geniş veya dar kapsamlı olmamalıdır. Örneğin, yukarıda planı oluşturulan, kedilerle ilgili yazı için “Evcil Hayvanlar” geniş kapsamlı olduğu için uygun değildir. “Kedinin Özellikleri” başlığı ise yazının ancak bir bölümünü içine aldığı için uygun değildir.

c. Taslak Metni Oluşturma

Plan yapma aşamasından sonra yazar, hazırladığı plan doğrultusunda düşünceleri, bilgileri veya olayları düzenleyerek yazıya dökme-
lidir. Bu aşamada yazarın düşünceleri geliştirme yollarını (tanımlama, örneklendirme, tanık gösterme, sayısal verilerden yararlanma, açıklama, benzetme, karşılaştırma, soru sorma vb.) kullanarak metni geliştirmesi beklenir. Bu aşamada olaya dayalı metinlerde betimlemelere, karşılıklı

konuşma ve iç konuşmalara yer verilmesi metni zenginleştirir. Yine bu aşamada yazar daha önce belirlediği başlığın metnin taslak haliyle uyumunu gözden geçirmelidir.

Taslak metin oluşturulduğunda yazıdaki düşünce ve olaylar arasında sağlam ilişkiler kurulması son derece önemlidir. Taslak metinde akıcılık ve bütünlük sağlanamamışsa taslak yazma aşaması birkaç kez tekrarlanabilir.

ç. Düzeltme

Yazar, düzeltme aşamasında yazısını önce içerik daha sonra biçimsel nitelikler açısından değerlendirir ve düzeltir. İçerikle ilgili düzeltmeler, kelime tercihleri, anlatım bozuklukları, paragraflar arası ilişkiler, metin bütünlüğü, akıcılık, üslup vb. ile ilgilidir. Biçimsel nitelikler ise sayfa düzeni, yazım, noktalama, okunaklılık vb. ile ilgilidir. Düzeltme çalışmaları gerekirse birkaç kez yapılabilir. Bir yazının bilgisayarda düzeltilmesi elle yazarak düzeltilmesinden daha kolaydır.

Çünkü elle yazarken her düzeltmede yazının baştan sona tekrar yazılması zorunlu iken bilgisayarda sadece düzeltme yapılan noktaların değiştirilmesi söz konusudur.

Düzeltme okumalarının yavaş ve dikkatli yapılması gerekir. Çünkü hızlı okumalarda zihin, yanlışları doğru gibi algılayabilir. Düzeltme aşamasında üst üste okumalar yapılsa da yazıdaki yanlışları ve eksikleri görmek mümkün olmayabilir. Bu nedenle yazma işlemi tamamlandıktan sonra düzeltme için bir süre beklenmesinde yarar vardır. Bu sürenin en az bir gün olması gerekir. Fakat zaman sınırlaması olan durumlarda bu süre kısaltılabilir. Düzeltme okuması bir başkası (arkadaş veya öğretmen) tarafından da yapılabilir.

Düzeltme aşamasında öğretmenin öğrencilerine geri bildirim vermesi çok önemlidir. Ancak kalabalık sınıflarda ve üst üste yapılan yazma çalışmalarında öğretmenin her öğrenciye ayrı ayrı geri bildirim vermesi mümkün olmayabilir. Bu durumda öğretmen, geri bildirim vermekten vazgeçmek yerine seçilen öğrenci metinlerinden bazılarını projeksiyon cihazı yardımıyla sınıfta yansıtarak veya fotokopi yoluyla çoğaltarak belirgin yanlışlıkları gösterebilir. Böylece öğrencilerin ortak yanlışları kısa zamanda ve etkili biçimde gösterilebilir. Ayrıca akran değerlendirmesi yoluyla öğrencilerin birbirlerinin metnini değerlendirmesi de sağlanabilir.

d. Paylaşma

Paylaşma aşaması, yazma sürecinin en çok ihmal edilen aşamasıdır. Öğrencilerin sonraki yazma çalışmalarına karşı istek duymalarında yazdıklarını başkalarıyla paylaşmaları son derece önemlidir. Öğrencinin yazdıklarını öğretmeni, arkadaşları, aile bireyleri ve uzak çevredeki insanlarla paylaşması teşvik edilmeli.

Öğrencilerin yazıları farklı yollarla paylaşılabilir. Örneğin metinler okuma, panoda sergileme, elektronik ortamlarda (sosyal ağlar, bloglar, web sayfası) veya basılı olarak yayımlama (dergi, gazete, kitap vb.) gibi yolları kullanarak başkalarıyla paylaşılabilir.

► METİN YAPILARI

Tartışmacı Metin Yapısı

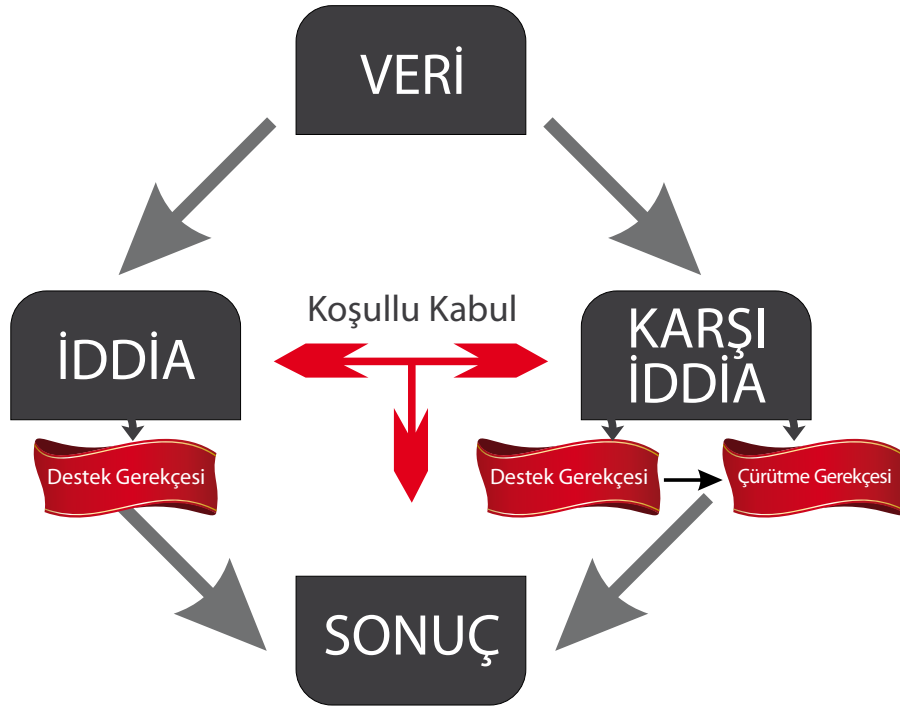
Tartışmacı metin, yazarın bir konu hakkında öne sürdüğü iddiasını veri ve gerekçelerle destekleyip karşı iddia ve iddiaları çürütmeye çalıştığı ve bunlarla konuyu sonuca bağladığı metin türüdür. Bu metin yapısını öğrenen öğrenciler bir konuda iddiasını ikna edici biçimde ortaya koymanın yollarını öğrenir, yaşamlarında sıkça karşılaştıkları yazılı veya sözlü tartışmaları anlama ve eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme becerilerini geliştirirler.

Tartışmacı metin yazma çalışmalarına başlarken öncelikle uygun tartışma konuları belirlenmelidir. Öğrencilere bilgi sahibi oldukları, üzerinde düşünceler üretebilecekleri, en az iki zıt düşünceyi içinde barındıran konular verilmelidir. Öğrencilere verilebilecek bazı konular şöyle olabilir:

- İnternetteki sosyal ağlar insanları sosyalleştiriyor mu bireyselleştiriyor mu?
- İnsanlar spor yaparak zayıflayabilir mi?
- Üniversite sınavları kaldırılmalı mı?
- Okul kantininde gazlı içeceklerin , cips gibi yiyeceklerin satılması doğru mudur?

Tartışmacı metin “veri, iddia, karşı iddia ve sonuç” şeklindeki 4 ana birim ve “destek gerekçesi, çürütme gerekçesi ve koşullu kabul” şeklinde 3 yardımcı birimden meydana gelir.

► Şekil 1: Tartışmacı Metin Yapısı

Ana Birimler

- **Veri (Zemin):** Bu bölümde, metinde daha sonra sunulacak iddia ve karşı iddianın okuyucu tarafından daha iyi anlaşılabilmesi için gerekli olan bilgiler sunulur, yani problem durumu açıklanır. Böylece tartışmanın hangi zeminde yürütüleceği ortaya konulur. Veri bölümünde daha çok tanımlama ve açıklama ifadeleri kullanılır.
- **İddia:** Yazarın tartışılan konu ile ilgili olarak savunduğu temel düşüncedir. Tartışmacı metinde yazarın amacı ortaya attığı iddiayı kanıtlamak olduğundan yazar, iddiasını açık biçimde ortaya koymalıdır. İddiayı oluştururken yazar, “bence, bana göre, ben ....olduğuna inanıyorum, tabii ki, hiç şüphe yok ki ...” gibi ifadeleri kullanır.

- **Karşı iddia:** Yazarın iddiasıyla ters düşen, iddiasına karşı çıkan görüştür. Karşı iddia bir tane olabileceği gibi birden fazla da olabilir. Yazar, karşı iddiayı çürüterek okuyucuyu kendi iddiasını kabul etmeye ikna etmeye çalışır. Bu bakımdan başarılı bir tartışmacı metinde iddianın yanında karşı iddianın da açıklanması gerekir.

Karşı iddiayı sunarken saldırgan bir dil kullanmak doğru değildir. Bunun yerine karşı iddiayı çürütecek kanıtlar ortaya konulmalıdır. Yazar, karşı iddiayı oluştururken, “bazılarına göre ...”, “birçok insana göre ...”, “bazı kimseler ...olduğunu savunur”, “olduğunu savunanlar vardır.” şeklinde başkalarının ağzından aktarım yollarını kullanabilir.

- **Sonuç:** Tartışmada yazarın okuyucuyu ulaştırmak istediği yerdir. Sonucun iddia ile uyumlu olması önemlidir, ancak iddianın tekrardan ibaret değildir. Sonuç, iddiayı kapsamakla birlikte bir bakıma bütün metnin özetidir. Sonuç, genellikle metnin sonunda “kısacası, sonuç olarak, bütün bunlara göre, özetle söylemek gerekirse” gibi ifadelerle ortaya konulur.

• Yardımcı Birimler

Yazar, tartışmacı metinde ana birimleri güçlendirmek, metnin ikna edicilik düzeyini artırmak için sunacağı iddianın dayanaklarını, karşı iddianın geçersizliğini ya da hangi sınırlar içinde geçerli olduğunu ortaya koymalıdır. Bunun için yazarın ana birimlerin yanında yardımcı birimleri de kullanması gerekir.

- **Destek gerekçesi:** Yazarın iddiasını güçlendirmek için ortaya koyduğu açıklamalar veya kanıtlardır. Destek gerekçeleri iddia ile ilgili örnekleri, açıklamaları, kanıtları içerir. Yazar iddiasını desteklemek için başka kişilerin söylediklerini kanıt olarak kullanabilir. Destek gerekçesi genellikle yazarın iddiasına yöneliktir. Bununla birlikte yazar, karşı iddianın daha anlaşılır olmasını sağlamak amacıyla karşı iddiaya ait destek gerekçelerini de sunabilir. Bu durumda yazarın karşı iddiaya ait destek gerekçelerini çürütmesi gerekir.

- **Çürütme gerekçesi:** Yazarın, karşı iddiayı çürütmek için ortaya koyduğu kanıtlar ve açıklamalardır. Çürütme gerekçelerinin oluşturulması için yazar, öncelikle karşı iddianın zayıf yönlerini belirler ve bu noktaların üzerine gider.

Destek ve çürütme gerekçesi, bir cümleden ibaret olabileceği gibi bir ya da birkaç paragraf uzunluğunda da olabilir. Gerekçenin konu ile ilgili, tutarlı ve mantıklı olmasına dikkat edilmelidir.

Bir yazıda destek ve çürütme gerekçelerinin sayısının fazla olması yazıyı güçlendirir. Yazar, gerekçeyi daha anlaşılır ve ikna edici kılmak için tanımlama, tanık gösterme, karşılaştırma, örnekleme, benzetme, açıklama, sayısal verilerden yararlanma, soru sorma gibi düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilir.

- **Koşullu kabul:** Tartışmacı metinde yazar, karşı iddiayı tamamen reddedebileceği gibi karşı iddianın ancak belli koşullar altında geçerli olduğunu ve onun dışındaki durumlarda geçersiz olduğunu ortaya koyabilir.

Koşullu kabul (sınırlandırma); tartışmada karşı iddianın tamamen reddedilmesi yerine kısmen ya da belli koşullar altında geçerli olduğunu, fakat tartışmanın dayandığı zeminde geçerli olmadığını ifade etmektir. İddia ile karşı iddia arasındaki mesafenin kapatıldığı nokta koşullu kabuldür. Yazarın metninde koşullu kabul kullanması, iddiayı savunurken tarafsızlığı bırakmadığı mesajı verir, bu bakımdan metnin ikna edicilik düzeyini artırır.

• Tartışmacı Metinde İşlevsel Olmayan Metin Birimleri

İşlevsel olmayan metin birimleri, tartışmacı metinlerde tartışmanın gelişimini desteklemeyen, çıkarıldığında metinde bir eksikliğe yol açmayan birimlerdir. Gereksiz tekrar ve ilgisiz birim olmak üzere iki şekilde ortaya çıkmaktadır.

- **Gereksiz tekrar:** Yazarın metinde daha önce ifade ettiği bir düşünce veya bilgiyi metne hiçbir katkı sağlamayacak şekilde tekrar etmesidir.
- **İlgisiz birimler:** Metinde tartışma konusu, veri, iddia ve karşı iddia ile ilgili olmayan bilgi ve düşüncelerdir. Bu ifadelerin metinden çıkarılması anlam eksikliğine yol açmayacağı gibi aksine metnin anlaşılmasını kolaylaştırır.

Aşağıdaki tabloda okul kantinlerinde gazlı içecek, kızartma ve cips gibi yiyeceklerin satışının yasaklanması konusundaki bir metinde tartışmacı metin birimleri gösterilmiştir.

► Tablo 1: Tartışmacı Metin Yapısı Örneği

Metin Birimi	Örnek
Başlık	Okul Kantinleri ve Sağlıklı Beslenme
Veri (Zemin)	Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan “Okul Kantinlerindeki Gıda Satışı” konulu genelge ile eğitim kurumlarının yemekhaneleri ve kantinlerinde çocukların dengesiz beslenmesine ve şişmanlığa neden olabileceği gerekçesiyle enerji içecekleri, gazlı, aromalı ve kolalı içecekler ile kızartma ve cipslerin satışları yasaklandı. Genelgede bunların yerine süt, ayran, yoğurt, meyve suyu ve tane ile satışı yapılabilen meyve bulundurulacağı belirtilmiştir.
İddia	Bana göre böyle bir değişikliğin yapılması son derece doğru ve yararlıdır.
İddiaya Ait Destek Gerekçesi-1	Çünkü bu tür yiyecekler çocuklarımızın sağlığı için çok zararlıdır. Cips içerisinde bulunan zararlı yağlar karbonhidratlarla beraber vücuda yağ depolanmaktadır. Depolanan yağ, hızla kilo almaya ve çağımızın en yaygın hastalıklarından biri olan obeziteyeyol açar.
İddiaya Ait Destek Gerekçesi-2	Ayrıca kola ve cips gibi yiyecekler, artan mide asidinin yemek borusuna kaçmasına ve bölgenin tahriş olmasına yol açar. Reflü adı verilen bu hastalık,yemek borusunda iltihaba yol açarak ekşime ve yanma hissine neden olur ve uzun süre devam ettiğinde kansere yol açabilir.
Karşı İddia	Bazı kişiler, okul kantinlerinde gazlı içecek, kızartma ve cips gibi yiyeceklerin satışının yasaklanmasına karşı çıkmaktadır.
Karşı İddiaya Destek Gerekçesi-1	Bu kişilere göre insanların ne yiyip içeceklerine Bakanlığın müdahale etmesi doğru değildir. Neyin yararlı, neyin zararlı olduğuna kişilerin kendisi karar vermelidir.
Çürütme Gerekçesi-1	İnsanların sağlığını koruma konusunda devlet birimlerinin devre dışı bırakılmasını temel alan bu yaklaşım çok tehlikelidir. Çünkü bireylerin sağlık sorunlarının çözülmesinde kısa ve uzun vadeli önlemler almak devletin görevleri arasındadır. Bu yasak da uzun vadede son derece etkili olacak bir sağlık önlemidir.
Karşı İddiaya Destek Gerekçesi-2	Diğer yandan birçok kişi böyle bir yasağın uygulanamayacağı, bu yüzden kısa bir süre sonra unutulacağı düşüncesindedir.
Çürütme Gerekçesi-2	Daha birkaç yıl önce getirilen kapalı alanlarda sigara içme yasağında da benzer düşünceler ortaya konulmuştu. Ancak ilgili kurumların ve halkımızın büyük bir kısmının bu konudaki kararlı duruşu sayesinde bu önlem kısa sürede benimsendi. Nitekim şu anda ülkemizin her yerinde bu yasağa büyük ölçüde uyulduğu görülüyor. Bana sorarsanız okul kantinleri ve yemekhaneleriyle sınırlı olan bu yasağın uygulanması daha kolay.
Koşullu Kabul (Sınırlandırma)	Peki,insanlar sağlığa zararlı bu tür yiyecekleri yemekte ısrar ederse ne olacak? Elbette ki insanların kendi özel alanlarındaki tercihlerine karışmak mümkün değildir. Ancak eğitim yuvaları olan okullarda öğrencilere matematiğin, fen bilgisinin, tarihin, coğrafyanın yanında doğru beslenme alışkanlıklarının da öğretilmesi gerekmez mi? Zihinsel ve kültürel gelişimleri için okulda her gün 6-7 saat eğitim verdiğimiz çocukların bedensel gelişimlerini de ihmal edemeyiz.
Sonuç	İnsanların özel hayatlarındaki beslenme biçimine müdahale etmek doğru olmasa da okul kantinlerinde çocuklarımızın geleceğinin karartılmasına izin veremeyiz. İlk dönemlerde bazı kimseler tarafından yadırganacak olsa bile kararlı bir duruş ve denetimle kısa bir süre sonra benimseneceğine inandığım bu kararı destekliyorum.

Tartışmacı metni oluşturan birimlerin sıralaması yukarıdaki örnekten farklı şekillerde de olabilir. Örneğin karşı iddia, iddiadan önce yer alabilir ya da karşı iddiaya ait destek gerekçeleri arka arkaya verilip çürütme gerekçeleri daha sonra verilebilir.

► ÖYKÜLEYİCİ METİNLERİN YAPISI

Öyküler, insanların binlerce yıldır sözlü ve yazılı biçimde ürettiği en eski metin türlerinden biridir. Zamana ve kültürlere göre birtakım değişiklikler gösterse de öykü, metin yapısı en somut biçimde tespit edilebilen ve insanlarda ortak beklentiler oluşturan bir türdür. Aşağıda önce öyküyü oluşturan metin birimleri kısaca açıklanmış, daha sonra bu birimler bir örnek metin üzerinde gösterilmiştir.

1. Dekor: Öyküler genellikle kahramanların içinde bulunduğu ortamın, yani dekorun tanımlandığı bir bölümle başlar. Bu bölümde hikâyedeki zaman ve mekâna ait bilgiler verilir; kahramanların her zamanki durumları, alışkanlıkları vb. geniş zaman kipi kullanılarak belirtilir. Hikâyedeki zaman kronolojik bir şekilde geçmişte bir noktadan ileriye doğru ilerleyebildiği gibi bulunulan noktadan geriye dönüşler de içerebilir.

Hikâyede ev, saray, hapisane, mağara, okul gibi kapalı mekânlar bulunabildiği gibi, tarla, bahçe, yol orman vb. açık mekânlar da kullanılabilir. Bazı hikâyelerde bütün olaylar tek bir mekânda gerçekleşirken, bazı hikâyelerde farklı mekânlar bir arada kullanılabilir. Dekor bölümünde zaman ve mekânla birlikte iklime ait niteliklere de (güneşli, yağışlı, soğuk, sıcak, sisli... bir gün vb.) yer verilebilir.

Dekor bölümünde öyküdeki kahramanlar ana hatlarıyla tanıtılır veya alışkanlık hâlindeki durum ve etkinlikleri betimlenir. İnsanlar, hayvanlar veya diğer varlıklar hikâye kahramanı olabilir. Bu kahramanlardan biri ana karakter olur. Öykünün uzunluğuna ve olayların karmaşıklığına göre ana karakter birden fazla da olabilir.

Ana karakter öyküdeki problemin oluşmasında ve çözüme kavuşturulmasında en önemli görevi üstlenir. Öyküde ana karakter kadar etkin olmayan bununla birlikte olaylar zincirinin oluşmasına katkıda bulunan kişilere yardımcı karakter denilir. Öyküdeki olayların sayısı arttıkça yardımcı karakterlerin sayısı da artar.

Öykünün dekoru metnin başında olabileceği gibi bir kısmı metnin başında bir kısmı metnin sonraki bölümlerinde olabilir. Ayrıca dekorda metin boyunca değişiklikler olabilir.

2. Başlatıcı olay: Öyküdeki olaylar dizisini başlatan olaydır. Başlatıcı olayın ana işlevi, hikâyede çözülmesi gereken bir problemi ortaya çıkarmaktır.

Başlatıcı olay, doğal bir olay (heyelan), bir içsel tepki (yalnızlık) veya dışa dönük bir davranış (hizmetçinin mücevheri çalması) olabilir.

3. Amaç: Başlatıcı olaydan sonra öyküdeki olayların merkezinde yer alan bir problem ortaya çıkar. Kahramanın amacı bu problemi çözmektir. Problemin çözümü ve amaca ulaşmak için kahramanın öyküdeki diğer karakterlerle veya doğal engellerle mücadele etmesi gerekebilir.

Okuyucu hikâye boyunca problemin çözüme kavuşup kavuşmayacağını ve çözüme kavuşacaksa bunun nasıl gerçekleşeceğini merak eder.

4. Girişim: Öyküdeki karakterin amacına ulaşmak için gösterdiği gözlenebilir eylem ifadeleridir. Girişim bölümü çoğunlukla problemin çözülmesini sağlar. Fakat bazen çözüm kahramanın girişimleri ile değil de başka bir sebebe bağlı olarak ortaya çıkabilir. Bazen de kahraman tüm girişimlerine rağmen amacına ulaşamayabilir. Girişim, öykünün en uzun bölümünü oluşturur. Öyküdeki kahramanın birden çok girişimi olabilir. Örneğin kahraman bir yerde bir işi başardıktan sonra başka bir yere gider ve yeni bir girişimde bulunur ya da kahraman bir girişimde bulunur, bu girişim başarısızlıkla sonuçlanır, bunun üzerine kahraman başka bir girişimde bulunur.

5. Sonuç: Kahramanın gerçekleştirdiği girişim ya da girişimler sonucunda hedefine ulaşıp ulaşmadığının veya girişimin sonucunda meydana gelen kısa veya uzun süreli değişikliğin ifade edildiği bölümdür. Sonuç bölümü karakterde olumlu veya olumsuz bir tepki oluşturur.

6. Tepki: Bu bölümde girişimlerin sonucunda ortaya çıkan durumun kahraman ve diğer karakterler üzerindeki etkisi ifade edilir. Tepki, duygusal, bilişsel veya eylemsel nitelikli olabilir. Duygusal nitelikli tepkiler, mutluluk, üzüntü ve heyecan gibi duyguları içerir.

Bilişsel nitelikli tepkiler, karakterin başlatıcı olay karşısındaki düşüncelerini anlatır. Bu tür tepkiler, “biliyordu, öğrendi, hatırladı, fark etti, anladı, düşündü” gibi sözcüklerle ifade edilir.

Eylemsel tepkiler ise kahramanın dışarıdan gözlenebilen davranışlarının (Örneğin: “Oradan hızla uzaklaştı.”) ifade edilmesiyle ortaya konulur. Tepki, hikâyenin sadece sonuç bölümünde değil, hikâyenin herhangi bir bölümünde ve birden fazla yerde bulunabilir.

► Örnek Hikâye Çözümlemesi

BAŞLIK	BURADA BÜLBÜL AĞLAMIŞ
DEKOR	<p>Yaz gelince, annem, bahçedeki yaşlı dut ağacının dalına salıncak kurardı. İlyazla birlikte ağaç canlanır, yaprakları açılıp büyürdü. Yeşil yapraklar arasında beliren küçücük dutların olgunlaşması için bir iki ay daha beklemek gerekirdi. Gür yapraklarıyla dut ağacının çevresi gölgelik olur, annem de sandalyesini, minderini, o ağacın altına taşır, ben salıncakta sallanırken o da elindeki işini yapardı. Arada bir, yapraklar arasında büyüyen dutları inceler, ne zaman olgunlaşacaklarını anlamaya çalışırdı. Bazen bir yaprak koparır daldan, bana verirdi. “Bak” derdi. “Bu sabah, burada bülbül ağlamış!”</p> <p>Heyecanla koşup alırdım annemin elinden o yaprağı! Çocukça bir merakla, gözyaşı döken bülbülü görmek için can atardım. Damarlı yeşil yaprak üzerinde birbirine yapışık petek gözlerini andıran damlacıklara bakar, bakardım. Damlacığın içinde, ağlayan bülbülü görecektiğim gibi.</p> <p>Bahçemizin alt yanından büyük bir dere geçiyordu. Bahçenin toprakları birdenbire uçuruma dönüşüyor; dereye doğru inen küçük bir uçurumu indiriyordu. O küçük uçurumun başında bir sıra dikenli, bodur çalıları andıran böğürtlenler yetişmişti kendiliğinden. Oraya yaklaşmak da, böğürtlen koparmaya kalkışmak da kesin olarak yasaktı! Hem dikenlere takılmak, hem de aşağıda derinliği belirsiz, suları bulanık dereye yuvarlanmak işten değildi.</p>
AMAÇ	<p>Bir gün o, yaklaşılması yasak, dikenli çalıların arasından bir kuşun hızla çıkıp uçtuğunu fark ettim. Çalılıktan çıkmasıyla uçup gitmesi bir olmuştur. Yine de rengârenk tüyleriyle, o güne dek gördüğüm kuşların hiçbirine benzemediğini anlamakta gecikmedim. Küçük, avucumun içine sığacak kadar küçük bir şeydi. Ama parlak ve renkli tüyleriyle bir alev topuydu sanki!</p> <p>Birden onu yakalama, avuçlarıma alma, tüylerini sevme isteğiyle yanıp tutuşmaya başladım. Benim olmalıydı o masal kuşu! Belki de, annemin bülbül dediği kuştur bu. Ah, evet, o kuştur; gün ağarırken gelip de dut yaprağına göz yaşlarını döken...</p> <p>Sık böğürtlen dallarının birbirine sarılarak set oluşturduğu yere iyice yaklaştım. Çalılığın içlerini araştırmaya koyuldum. Dikenlere takılma, dereye yuvarlanma olasılığı umurumda bile değildi. O an tek istediğim, o büyülü kuşu ele geçirmektir.</p>

► Örnek Hikâye Çözümlemesi

BİRİNCİ GİRİŞİM	<p>Çalılığın içindeki yuvanın yerini belirlersem, oturur, onun yuvaya dönmesini beklerdim. Gelince de, nasıl olsa yakalamanın bir yolunu bulurdum.</p> <p>Çok geçmeden, kurumuş dikenli dalların rengindeki kuş yuvasının yerini keşfettim. Çünkü bir yarımküreyi andıran, saman çöpleriyle, ot saplarıyla örülü yuvanın içinde iki tane kuş yavrusu vardı. Yavrucuklar hiç durmaksızın cıkcık sesler çıkarıyor, yerlerini belli ediyorlardı.</p> <p>O, el ayak değmeyen, küçük uçurumun başındaki dikenli dalların arasını güvenli bulmuş olmalı ki, gelip oraya yuva kurmuştu kuşçağız. Gürültülü ayak seslerimi işiten yavrucuklar kuşkusuz korku içinde çılgık atıyor, annelerini yardıma çağırıyorlardı. Ama ben bu yardım çılgınlıklarını, kuş civıltısı sanıyordum; ne kötü!</p> <p>Yuvanın içindeki minik bedenleri henüz tüylenmişti. Havaya dikilen başları minicik, tırnak ucu kadar gagaları sapsarıydı. Hiç durmadan ötüyorlardı. Neredeyse göz göze bakışıyorduk yavrucuklarla. Ben onlara yaklaştıkça cıkcık sesleri daha da artıyordu.</p> <p>Önce dikenli dallar arasından kolumu uzattım yuvaya doğru. Bir karış daha ötede kalıyordu. Yavrucuklar can korkusu içinde hem bağılıyor, hem de birbirlerine sokuluyorlardı.</p>
BİRİNCİ GİRİŞİMİN SONUCU	<p>Bu arada anne kuş da ortaya çıktı. Belki yavrularının sesini işitmiş, ölümü göze alıp onların yardımına koşmuştu. Belki de minik kuşların sarı ağızlarından içeri atacağı bir böcek, bir sinek bulup getirmişti. Yavrularının tehlike altında olduğunu görünce, büyük bir telaşa kapılmış, tehlikeyi, yani beni oradan uzaklaştırmak için başımın üzerinden hızla geçiyor, beni gagalayarak korkutmaya çalışıyordu. Arada bir yakınlarda bir dala konup soluklanıyor, oradan beni gözetliyordu. Ben yuvadaki yavrulara doğru kolumu uzatınca yine büyük bir korkuyla başımın üstünde hızlı turlar atıyordu. Bir yandan da çılgık gibi sesler çıkarıyordu anne kuş.</p> <p>Anne kuşu ele geçirmeye çalışmaktansa, yuvada hazır bekleyen yavruları ele geçirir, onları besler, büyütürüm diye düşünmeye başlamıştım. Aptalca bir düşünceydi işte. Bir yavruyu annesiz büyütme mümkün müydü? Bunu düşünemiyordum.</p>
İKİNCİ GİRİŞİM	<p>Çalılığa iyice yaklaşıp bedenimle biraz ittim. Dikenli dalların arasına girip çıkan ellerim çizilmiş, yol yol kanıyordu ama buna da aldırıyordum. Anne kuş daha sık korku çılgınlıkları atarak başımın üstünde çırpınıyordu şimdi.</p> <p>Benimse tek korkum, çalılığa fazla yüklenip dereye yuvarlanmaktı. Bedenimi fazla eğmeden çalılarının arasından yine uzattım; elim yuvaya değdi degecek... Ayağım kaymasın diye olduğum yere, âdeta ayaklarımla tutunmaya çalışıyorum. Omzumu milim milim eğip elimi değdirdim yuvaya, yuva yerinden oynadı. Anne kuşla yavrularının çılgınlıklarını artık duymuyordum bile. Tuttum, tutuyorum derken yuva birden ters döndü.</p>
İKİNCİ GİRİŞİMİN SONUCU	<p>Yavrular aşağıya yuvarlandı. Kurşun gibi hızlı bir dalış yaparak yuvarlanan yavruardan birini kaptı anne kuş, onu hemen karşı kıyıdaki otların üstüne bırakıp öteki yavruyu kurtarmak için harekete geçmişti. Ne yazık ki, göz açıp kapayıncaya dek ikinci yavru dereye yuvarlanmıştı.</p>

► Örnek Hikâye Çözümlemesi

DUYGUSAL TEPKİ	<p>Bütün hevesim kursağımda kalmış, içimde şişip büyüyen istek balon gibi sönmüştü. Yavruları ele geçirmeyi başaramadığım gibi onlara kötülük etmiştim.</p> <p>O günden sonra o, tüyleri rengârenk kuşu bir daha bahçenin çevresinde göremedim.</p> <p>Anne kuş suda bata çıka akan yavrusunun ardından giderken, ben de düş kırıklığı içinde, suçlu ve suskun, eve döndüm. Olanları kimseye anlatmadım; içimde, yüreğimin gizli bir köşesinde sakladım. Ama doğrusu, kendime sakladığım bu olayı içimden söküp atmaya da beceremedim. Uzun yıllar yakamı bırakmayan bu kara düştten anneme hiç söz etmedim.</p>	
BİLİŞSEL TEPKİ	<p>Anladım ki bülbülleri ağlatan insanoğlunun kendisidir. Kuşların yaşadığı yerlere göz diken, onlara yaşam alanı bırakmayan insanoğlu...</p> <p style="text-align: right;">(Kısaltılmıştır.) Necati Güngör</p> <p style="text-align: right;">Resimli Alfabedir Çocuk (Hazırlayan Mustafa Ruhi Şirin)</p>	
ÖYKÜDEKİ METİN BİRİMLERİ		
Dekor	Ana karakter (Kahraman)	Bahçeli bir evde yaşayan 8-10 yaşlarında bir çocuk.
	Yardımcı karakterler	Çocuğun annesi, anne bülbül, yavru bülbüller.
	Zaman	Gündüz vakti (Bir gün).
	Mekan	Evin bahçesi, aydınlık (Açık hava).
Başlatıcı olay		Kahramanın dikenli çalılarının arasından bir kuşun hızla çıkıp uçtuğunu görmesi.
Amaç		Kahramanın gördüğü bülbülü ele geçirmek istemesi.
Girişimler ve sonuçları	Birinci girişim	Dikenli dallar arasından kolunu uzatarak yuvaya ulaşmaya çalışması.
	Birinci girişimin sonucu	Anne kuşun, kahramanı yuvadan uzaklaştırmak için başının üzerinden uçması, gagalaması.
	İkinci girişim	Kahramanın yuvaya ulaşması.
	İkinci girişimin sonucu	Yavru kuşların yuvadan düşmesi.
Tepki	Duygusal Tepki	Kahramandaki suçluluk hissi.
	Bilişsel Tepki	İnsanların kuşlara yaptıkları kötülükleri anlaması.

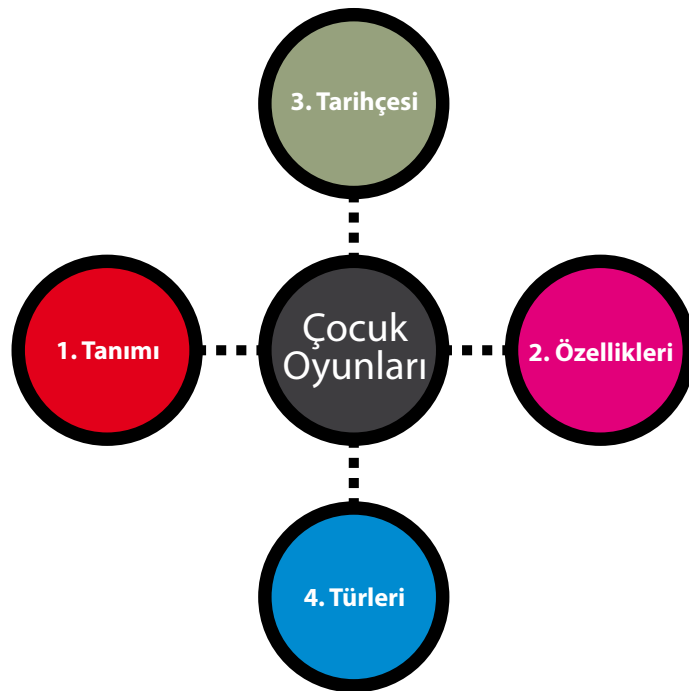
► Bilgilendirici Metinlerin Yapısı

Bilgilendirici metinler; doğal, toplumsal veya bilimsel bir konuda okuyucuyu bilgilendirme amacı taşıyan metinlerdir. Bu tür metinlerin ana amacı bilgilendirmek veya tanımlamaktır.

Bilgilendirici metinler, uzmanlık düzeyine yükseldikçe okuyucu tarafından anlaşılması daha zor olabilir. Bu tür metinlerde verilen bilgilerin ve dile getirilen düşüncelerin mantıklı bir yapı içinde sunulması çok önemlidir.

Bilgilendirici metinlerde metin yapısının oluşturulmasında, yazarın tercihinin yanı sıra konu da belirleyici olmaktadır. Metinde kullanılacak büyük yapının oluşturulmasında çeşitli yollara başvurulabilir. Bunlardan bazıları aşağıda açıklanmıştır.

- **Tanıtmaya Yönelik Metin Yapısı:** Ele alınan kavram veya varlığın tanıtılması amacıyla yazılan metinlerde kullanılır. Bu tür metinlerde merkezdeki kavram veya varlığın ne olduğu, türleri, özellikleri, yararları, zararları vs. anlatılabilir; konuyla ilgili örnekler verilebilir. Bu tür metinlerde, özne ve yüklemden oluşan isim cümleleri çokça bulunur.

► Çocuk Oyunları

Aşağıda tanıtmaya yönelik bir metin örneği verilmiştir:

Çocuk oyunları, genellikle çocukların oynadığı ancak bazen yetişkinlerin de eşlik ettiği veya kendi aralarında oynadığı oyunlardır.

Çocuk oyunları açık veya kapalı alanlarda oynanabilir. Tek kişilik olduğu gibi, onlarca kişiyle oynanan çocuk oyunları da mevcuttur. Bazı çocuk oyunları evrenseldir ve aşağı yukarı aynı kurallarla birçok ülkede oynanır. Pek çok oyun yüzyıllar öncesinden günümüze ulaşmıştır.

Günümüzdeki seksek, körebe, ip çekme gibi oyunların Eski Roma döneminde de çocukların sevdiği oyunlar olduğu bilinmektedir. Bazı çocuk oyunları yüzlerce yıldır aynı kalmışken diğerleri zaman içerisinde evrim geçirmiş, farklı kurallarla oynanmaya başlamıştır. Çocuk oyunları açık hava oyunları ve ev oyunları şeklinde başlıca iki grupta toplanabilir. Kâğıt-kalemle oynanan oyunlar, sportif oyunlar, müzikal oyunlar gibi pek çok oyun grubu vardır.

Bazı oyunların sonunda, gülmek ve eğlenmek amacıyla oyunu kaybeden kişilere cezalar verilir. Bu cezaların bir kısmı, fiziksel veya sözlü şekilde yapılması zor, zahmetli veya cezalı komik duruma düşüren işler içerir: takla atmak, şarkı söylemek, alfabeyi tersten okumak, dört ayak üstünde emeklemek, sekerek bir yere gitmek gibi. Yaş grubu büyüdükçe cezalar da zorlaşabilir.

- **Kronolojik Sıralamaya Dayalı Metin Yapısı:** Belli bir sıra içinde gerçekleşen olay ve durumları konu alan metinlerde kullanılır. Biyografiler, yemek tarifleri, bir oyunun oynanış şekli, bir cihazın çalışma aşamaları vb... Özellikle tarihi bilgilerin verildiği olayların anlatılmasında bu tür metin yapıları kullanılır.

Örneğin, “Hatay’ın Anavatan’a Katılması” konusu, ilgili olaylar sırasıyla ve birbiriyle ilişkili biçimde sıralanarak anlatılabilir. Ayrıca sosyal hayatta aşamalandırılarak anlatılabilecek her olay bu yapıda anlatılabilir. Yağmurun yağışının konu edildiği bir yazı; yeryüzündeki suyun ısınması, ısınan havanın yükselmesi, yükselen havanın soğuması, soğuyan havanın yoğunlaşması ve yağış olarak tekrar yeryüzüne düşmesi gibi aşamalarla anlatılabilir.

Bir gün boyunca yapılan işler veya bir gezi sırasında yapılan işler de bu şekilde anlatılabilir. Bilgilendirici anlatımda, zaman ve sıralama bildiren bağlama ögeleri metindeki geçişleri ifade etmek için kullanılır. Bu tür

bağlama ögeleri, olayların birbirine göre daha önce, daha sonra veya eş zamanlı olarak gerçekleştiğini göstererek metin birimleri arasında zaman ve sıralama ilişkisi kuran söylem belirleyicileridir.

Bu tür metinlerde; “önce”, “birinci”, “şimdiye kadar”, “ilk olarak”, “ilk defa”, “o zamana kadar”; “sonra”, “daha sonra”, “şimdi”, “hemen”, “artık”, ...”-den itibaren”, ...”-den beri”, “bu sırada”, “aynı zamanda”, “tekrar”, “bir daha”, “yine”, “hep”, “hâlâ”, “henüz”, “her zaman”, “daima”, “devamlı” vb. anahtar kelimeler kullanılabilir.

► Hatay Sorunu

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra İskenderun Sancağı, Suriye'den Anadolu'ya ilerleyen Fransızlar tarafından işgal edilmiştir. Böylece, birçok yerde olduğu gibi, Hatay'da da bir Millî Mücadele cephesi oluşmuştur. 20 Ekim 1921' de, Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması'na göre İskenderun, Suriye sınırları içerisinde kalmıştır.

Lozan Antlaşması'nda ise Suriye ile Türkiye arasında çizilen sınıra göre Hatay, sınırlarımızın dışında kalmıştır. 1936 yılında Suriye'ye bağımsızlık veren ve Suriye ile Fransa arasında ittifak kuran anlaşmada İskenderun Sancağı hakkında hiçbir hüküm yer almamıştır.

Cenevre'deki Milletler Cemiyeti toplantısında Fransa ile yapılan görüşmeler netice veremeyince, 9 Ekim 1936'da Fransa'ya resmî bir nota

vererek, Suriye'ye yapıldığı gibi, İskenderun Sancağı'na da bağımsızlık verilmesi istenmiştir. 27 Ocak 1937'de Cenevre'de toplanan Milletler Cemiyeti, Hatay'ın bağımsızlığını kabul etmiş ve bir seçimle nüfus çoğunluğunun tespit edilmesine karar vermiştir.

Atatürk'ün Hatay'ı silâh zoruyla alabileceğini düşünen Fransızlar askerî bir anlaşma yapmayı istediler; bu anlaşma yapıldı. Anlaşma ile Hatay'da özgür bir seçim yapılması kabul edilerek, bunun için de bir kısım asker gücünün Hatay'a girmesine karar verildi. Kurmay Albay Şükrü Kanatlı komutasındaki Türk birlikleri, Hatay'a girdi.

13 Ağustos'ta seçimler yapıldı ve meclis çoğunluğunu Türkler kazandı. Böylece bağımsız Hatay Cumhuriyeti 12 Eylül 1938'de kuruldu. Bu Cumhuriyet ise, 30 Haziran 1939'da Türkiye'ye katılma kararını aldı.

- **Karşılaştırmaya Dayalı Metin Yapısı:** Birbiriyle ilişkili kavram, durum, mekân, araç, kişi gibi herhangi iki veya daha fazla varlığı üstünlük, benzerlik veya farklılıkları bakımından karşılaştırmayı amaçlayan metinlerde kullanılır. Bu tür metinlerde “ancak”, “aksine”, “...-e rağmen”, “yine”, “bile”, “benzer şekilde”, “farklı olarak”, “oysa”, “diğer taraftan” gibi ifadeler kullanılır.

► Çocuk Oyunları

Uzuneşek, körebe, misket, yakan top, ip atlama, birdirbir, çelik çomak, seksek, mendil kapmaca vb. hemen akla gelebilecek eski çocuk oyunları... Peki, şimdiki çocuklar hangi oyunları oynuyor? Sanal çiftlikler kurup bitki yetiştiriyorlar, sanal futbol maçları, sanal balık beslemeler, vb... Sanal, sanal, sanal... Eski oyunlar ile günümüz oyunları arasında ne tür

farklar var? Hızla büyüyen ve küresel bir köyü andıran dünyamızda kültürel değerlerimizle birlikte çocuk oyunlarımız da kaybolmak üzere. Telli plastik arabaların yerini uzaktan kumandalı yarış arabaları aldı.

Mahalle ve sokak oyunları azalırken kapalı mekânlardaki bireysel oyunlar çoğaldı. Kaldırım taşlarından kaleler yapılarak oynanan ve gurur vesilesi olan mahalle maçları tarih oldu. Yerine rakibi bilgisayar olan tek kişilik sanal mahalle oyunları çıktı.

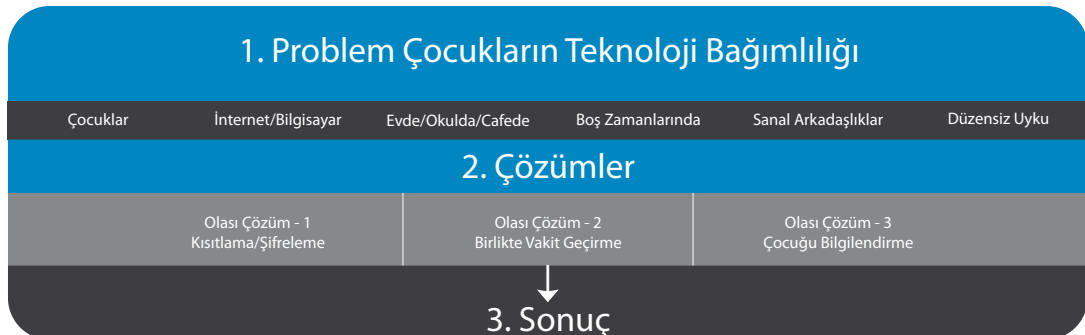
Hiç ayakla oynanan maçların hazzını el kumandasıyla oynanan dijital maçlar verebilir mi?

Futbol oynamak için toplanmış çocuklar takım kurmak için “Aldım, verdim, ben seni yendim.” Tekerlemesiyle yürürken duyulan heyecanı hangi bilgisayar verebilir ki?

Körebe oyununda yakalanan çocuğun, adı söylenmeden önceki nefesini tutması ve tatlı heyecanı yaşatabilen bilgisayar oyunu icat edildi mi?

Özetle, zihinsel ve bedensel gelişimi sağlayan, iletişim kurmayı öğreten, paylaşmayı geliştiren eski oyunlarımız gitti. Yerine odadan odaya sanal arkadaşlıkların kurulduğu ve telefon telleri üzerinden oynanan sanal oyunlar geldi.

- **Problem Çözmeye Dayalı Metin Yapısı:** Bu tür metinlerin merkezinde bir problem vardır. Bu tür metinlerde; problemin ortaya konulması (ne olduğu, kimleri etkilediği, ne zaman ortaya çıktığı, vb.), problemin nedenleri, problemin çözüm yolları ve sonuç aşamaları sırasıyla yer alır.

► Çocuklarda Teknoloji Bağımlılığı

Teknoloji, bireyler için olduğu kadar çocuklar için de büyük önem taşır. Özellikle İnternet kullanımının her geçen gün artmasıyla, teknolojik gelişmeler de hayatın bir parçası olmuştur. Teknolojinin imkânlarını doğru ve etkili kullanmak hayatı kolaylaştırabildiği gibi, günlük hayatı ve sosyal ilişkileri etkileyecek derecede teknolojiye bağımlı olmak farkında olmadan zararlar verebilir.

Her geçen gün artan teknoloji bağımlılığı özellikle çocuklar için büyük tehdit oluşturmaktadır. Hayat tarzının değişmesi, çalışan anne sayısının artması, oyun kültürünün yerini sanal arkadaşlıklar ve bilgisayar oyunlarının alması teknoloji bağımlılığını tetikleyen sebeplerdir.

Televizyon ve bilgisayarın artık evde en ulaşılabilir teknolojik araçlar olması sebebiyle teknolojiye bağımlılık erken yaşlarda kendini göstermektedir. İnternet, bilgi erişimini evlere ve okullara getirdiğinden çocukların eğitimine büyük katkı sağlamaktadır; fakat doğru kullanılmadığında, bilgi erişimi yerine sadece oyun aracı olmakta, sosyalleşmek amacıyla kullanıldığında ise bağımlılığa yol açmaktadır.

Teknoloji bağımlılığı çocukların fiziksel, duygusal ve psikolojik yönlerini olumsuz etkileyen bir sorun hâline gelmektedir. Teknoloji bağımlılığı çocuklarda görme problemleri, göz bozuklukları, duruş bozuklukları ve iskelet sorunları, radyasyon riski, hareketsizlikten kaynaklanan kilo problemi, obezite gibi fiziksel sorunlara, ayrıca psikolojik ve sosyal açıdan bazı olumsuz davranışlara neden olmaktadır.

- *Ders dışında İnternette geçirilen sürenin artması,*
- *Uyku düzeninin değişmesi ve uykusuzluk, odaklanma eksikliği ve sinirlilik hâli,*
- *Aile içinde uyarılara tepkisiz kalma veya aşırı tepki gösterme aile içi iletişim problemleri,*
- *Tekrarlanan vücut hareketleri (olduğu yerde sallanma ya da parmaklarıyla oynama gibi),*
- *Arkadaşlarla geçirilen zamanın azalmasına bağlı olarak içe kapanık hâle gelme,*
- *Başkalarıyla iletişim kurmaktan kaçınma ve olumsuz duyguları ifade etmeyi tercih etme,*

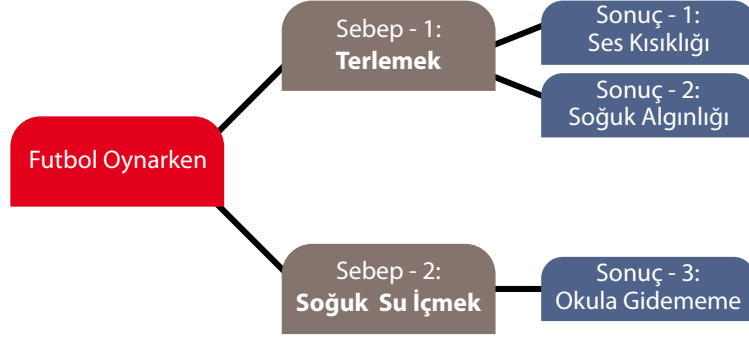
- *Göz teması kurmaktan kaçınma ve aileyle birlikteyken sıklıkla tavırlar sergileme.*

Teknoloji bağımlılığının neden olduğu bir diğer sorun dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğudur. Yapılan araştırmalar, çocukların görsel ve aşırı renkli uyarıcılara maruz kalmasının bu durumu tetiklediğini ortaya koymaktadır.

Peki, ebeveynler bu konuda ne yapmalı? Çocuklar, özellikle denetimsiz ve serbest olduklarını hissettiklerinde bilgisayar ve diğer teknolojik araçlarla daha fazla vakit geçirme eğilimindedir. Bu nedenle, çocukların teknoloji bağımlılığıyla başa çıkma ve denetim konusunda ebeveynlere bazı ipuçları verilebilir:

- *Televizyon izleme ve bilgisayarla vakit geçirme süresi kısıtlanabilir.*
- *Çocuklar, televizyon ve bilgisayarın fazla kullanımının zararları konusunda bilgilendirilebilir.*
- *İnternet ve bazı televizyon kanalları -kısıtlama yerine- şifrelendirilebilir.*
- *Bilgisayar ve televizyon ortak zaman geçirilen odalarda bulunabilir.*
- *Teknoloji bağımlısı çocuklar ilerleyen dönemlerde şiddete eğilimli olabilir. Bu nedenle çocuklar şiddete başvurmada sorun çözme ve şiddetin doğuracağı sonuçlar hakkında bilgilendirilebilir.*
- *Çocuklar sanal arkadaşlıklar hakkında bilgilendirilebilir.*
- *İnternet, bilgisayar oyunları ve televizyon karşısında geçirilecek süre konusunda çocukla anlaşma yapılabilir.*
- *Boş zamanları değerlendirmek için aileyle birlikte vakit geçirilecek etkinlikler planlanabilir.*
- *Görsel uyaranların etkisini azaltmak amacıyla çocuklar tiyatro, müzik, dans, çeşitli spor dalları gibi fiziksel, işitsel ve zihinsel etkinliklere yönlendirilebilir.*

- **Sebep-Sonuç Dayalı Metin Yapısı:** *Bir olayın veya fikrin ortaya çıkış nedenlerini ve buna bağlı sonuçlarını ortaya koyan metinler sebep-sonuç metinleridir. Bir cümlede sebep-sonuç ilişkisi genellikle “için”, “ile”, “-den dolayı”, “...-den ötürü”, “...-dığı için”, “-den / -dan”, “...-dığından vb...” ifadeleriyle kurulur.*

► Futbol

Okul çağındaki çocukların en sevdiği oyunlardan biri futboldur. Okul çıkışı veya hafta sonu bir araya gelen çocuklar takımlarını oluşturup futbol oynamaya başlarlar. Bazen bu maçlar, akşama kadar sürebilir. Oyun sırasında terledikleri için özellikle soğuk su içmeyi çok severler. Bu konuda annelerinin uyarılarını da dinlemezler.

Terli terli su içtikleri için ve su da soğuk olduğundan akşam eve geldiklerinde önce sesleri kısılır. Ardından soğuk algınlığı başlar ve belki de bir iki gün okula gidemezler.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinde ölçme ve değerlendirme uygulamaları, programın genel yapısına uygun olarak süreç temelli yazma eğitimi yaklaşımı doğrultusunda ele alınmıştır.

Program kapsamında gerçekleştirilecek ölçme ve değerlendirme çalışmaları sürece odaklandığı için biçimlendirici ölçme yaklaşımının kullanılması uygun görülmüştür.

Biçimlendirici ölçme değerlendirme yaklaşımında, ölçme sonunda not vermek değil, öğrencinin gösterdiği gelişmeyi ve zayıf yönlerini belirleyerek öğrenme öğretme sürecinin etkililiğini sağlamak esastır. Bu sayede öğretmen, belirlenen eksiklikleri gidererek öğrenme öğretme sürecini yeniden tasarlama imkânı bulacaktır.

Yazarlık ve Yazma Becerileri dersi kapsamında ölçme ve değerlendirme çalışmaları *(a) öğretim sürecinin başında, (b) öğretim sürecinde (c) öğretim sürecinin sonunda olmak üzere* üç aşamada gerçekleştirilmelidir.

Öğretim sürecinin başında, öğrencilerin yazmaya ilişkin bilişsel ve duyuşsal hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi, sürecin planlanmasına yol gösterecektir. Bu anlamda derse ve ilgili uygulamalara başlamadan önce öğrenci seviyesini ve tutumlarını ortaya koyabilecek ölçme araçlarının uygulanması ve değerlendirmeler yapılması önemli görülmektedir. Bu aşamada, sürecin planlanmasında ve etkinliklerin gerçekleştirilmesinde öğrenci merkezli bir anlayış geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

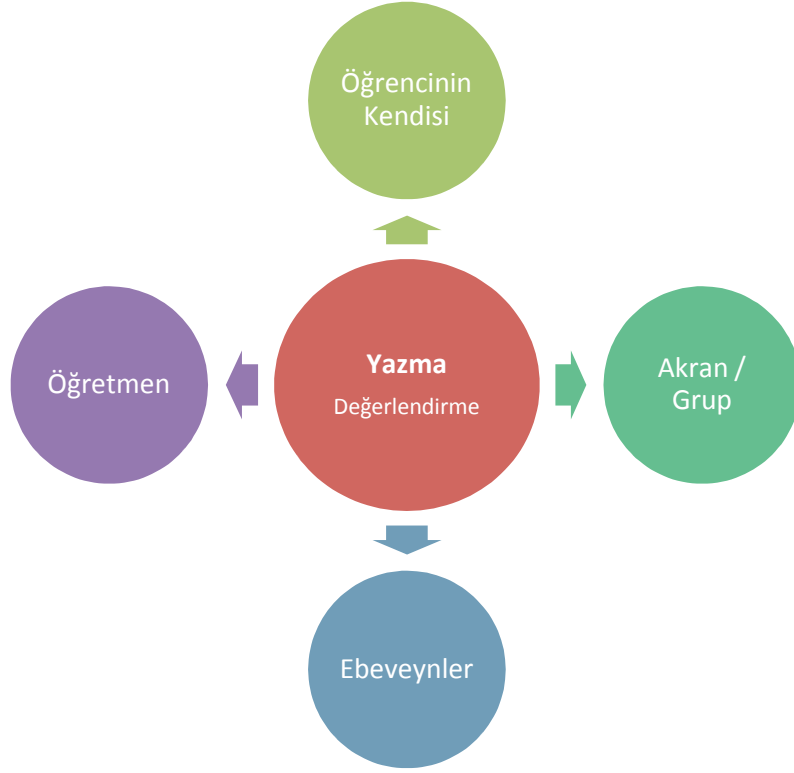
Öğretim sürecinde gerçekleştirilen ölçme değerlendirme; yazmaya hazırlıktan, yazının oluşturulmasına kadar olan süreçteki bütün adımların ölçme değerlendirme sürecine dâhil edilmesini esas almaktadır. Bu aşamada, yazma sürecinde öğrencinin hatalarını fark etmesi ve daha iyi yazabilmek için ihtiyaç duyduğu geri bildirimlerin oluşturulması beklenmektedir.

Öğretim sürecinin sonunda yapılan ölçme değerlendirme ise yayın aşamasına ulaşan yazma ürünlerinin hangi düzeye ulaştığının, ne tür özelliklere sahip olduğunun belirlenmesini esas almaktadır. Bu aşamada gerçekleştirilen ölçme değerlendirme, yalnızca mevcut durumun tespit edilmesiyle sınırlı kalmayıp öğrencilerin daha sonraki yazma çalışmalarının düzeltilmesine yönelik eğitimin bir parçası olacaktır.

Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinde yazma aşamalarındaki tüm ölçme değerlendirme çalışmalarının yalnızca öğretmen tarafından gerçekleştirilmesi yeterli olmayacaktır. Bu anlamda yazılı anlatım sürecinde öğrencilerin kendilerinin, sınıftaki diğer öğrencilerin ve ailelerin ölçme değerlendirme sürecine dâhil edilmesi önemli görülmektedir (**Şekil 1**).

Böyle bir yaklaşım, bir yandan değerlendirme sürecinde öğretmene yardımcı paydaşların işe koşulması avantajını bünyesinde barındırırken diğer yandan da öğrencilerin bir yazıyı değerlendirebilme yeterliliklerini geliştirme özelliğine sahiptir.

Öğretmen dışındaki farklı paydaşların ölçme değerlendirme sürecine dâhil edilmesiyle değerlendirme sürecinde çoklu bakış açısı da sağlanmış olacaktır.

► Şekil 1. Yazma Etkinliği Değerlendirme Süreci Paydaşları

1.1. Ölçme Değerlendirme Araç ve Yöntemleri

Yazarlık ve Yazma Becerileri dersi kapsamında kullanılacak ölçme ve değerlendirme araçları aşağıda yer almaktadır. Bir yazma etkinliğinde bu araçların tamamından yararlanılması gerekmediği gibi ne kadar fazla ölçme aracı kullanılırsa yazma çalışmasında o denli başarılı olunacağı yönünde bir algı da tartışmalıdır.

Önemli olan, öğretmenin doğru ölçme değerlendirme aracını doğru yer- de ve zamanda kullanabilmesidir. Bu noktada da ölçme değerlendirme araçlarının yazma sürecinde öğrencilerin eksikliklerinin ve yanlışlıklarının tespit edilerek giderilebilmesi amacıyla kullanılacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

Ölçme değerlendirme araçlarının etkinliklerin önüne geçecek şekilde ön plana çıkarılmasından kaçınılmalıdır. Bu doğrultuda sınıf mevcudu, etkinlik süresi vb. göz- önünde bulundurularak en işlevsel olan ölçme değerlendirme araçları tercih edilmelidir.

► Ölçme Araçları ve Kullanımı:

Program kapsamında yazmaya hazırlık, planlama, taslak oluşturma, düzeltme ve yayımlama süreçlerinde öğretmen, akran ve ailenin yanı sıra, öğrencinin kendi kendisini değerlendirmesini de esas alan ölçme değerlendirme yöntem ve araçları yer almaktadır.

Dereceli puanlama ölçeği, kontrol listesi, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu gibi uygulamalarla yazma becerisine yönelik çeşitli ölçme ve değerlendirme yöntem ve araçlarına programda yer verilmiştir. Ancak bu yöntem ve araçların tümünün her yazma çalışmasının tüm aşamalarında uygulanması söz konusu değildir. Öğrenci sayıları göz önünde tutulduğunda her yazma etkinliğinde öz değerlendirme formu, kontrol listesi, akran değerlendirme formunu tüm öğrencilere uygulamak ve değerlendirmek mümkün değildir. Bu şekildeki bir uygulama öğretmen ve öğrenciyi yıldıracak gibi yazma becerisinin geliştirilmesini olumsuz etkilemesi söz konusudur.

Yazma becerisinin geliştirilmesi adına bir araç olarak kullanılan bu ölçme tekniklerinin, yanlış bir farklı uygulama ile amaç hâline dönüşmemesi için planlama önemlidir.

Yazma çalışmalarında öğretmen, dereceli puanlama ölçeği ya da kontrol listesini kendi kullanabileceği gibi, sağlıklı zaman yönetimi adına öğrenciye de takip ettirebilir. Bir çalışmada öz değerlendirmeyi tercih ederken bir başkasında akran değerlendirme çalışması yaptırabilir.

Burada esas olarak üzerinde çalışılan husus, becerilerdir. Öğretmen, süreci uygun şekilde yöneterek gerekli durumlarda bir ya da birkaç ölçme değerlendirme yöntem ve aracını bir arada kullanabileceği gibi gerek duymadığında hiçbirini kullanmayabilir. Asıl olan, kazandırılması hedeflenen beceriye uygun ölçme ve değerlendirme çalışmasının gerçekleştirilmesidir.

A. Kontrol Listeleri: Öğretim sürecinde ve sürecin sonunda kullanılmak üzere yazılı anlatım becerilerine yönelik performans kriterlerinin tanımlanarak öğrencilerin yazma aşamaları ve yazma ürünlerinin ayrıntılı bir şekilde takip edilmesinde kullanılacak araçlardır. İlgili kazanımın, ‘var’ veya ‘yok’ şeklinde işaretlenmesi söz konusudur.

Kontrol listeleri, beceri ve kazanımın varlığının veya yokluğunun görülebileceği bütüncül listelerdir. Bu araçlar, öğretmen tarafından kullanılabileceği gibi öğrencinin kendisi ve akranları tarafından da kullanılabilir. Ek 1’de araştırma yazısında kullanılabilecek örnek bir kontrol listesi verilmiştir.

B. Öz Değerlendirme Formları: Öğrencilerin yazma aşamaları ve yazma ürünlerinin kendileri tarafından değerlendirilmesine yönelik ölçme araçlarıdır. Öğrencilere öz bilinç kazandırma ve bağımsız yazılı anlatım ürünü ortaya koyabilme yeterliği geliştirme açısından Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinde kullanılması önem arz etmektedir. Ek 2’de örnek bir form verilmiştir.

C. Akran Değerlendirme Formu: Öğrencilerin yazma aşamaları ve yazma ürünlerinin arkadaşları tarafından değerlendirilmesine yönelik öğretim sürecinde ve sürecin sonunda kullanılabilecek ölçme araçlarıdır. Akranların birbirlerinin ürünlerine yönelik çeşitli kararlar alabilmelerini sağlamak, bunu yaparken de uygun ifadeler kullanabilme yeterliği geliştirmek amacıyla tercih edilmektedir (Ek: 3-4).

D. Ürün dosyası (portfolyo): Öğrenci ürün dosyası; öğrencinin bir alandaki çabasını, gelişim sürecini ve başarısını yansıtan kritik nitelikteki ürünlerden oluşan bir seçki, bir koleksiyon olarak tanımlanabilir. Yazarlık ve Yazma Becerileri dersi kapsamında öğrenme öğretme sürecinde öğrenciler tarafından gösterilen performansın ve öğrencilerin yazma becerilerinde gösterdikleri gelişimin göstergesi olan çalışmalara ait seçilen ürünlerin sistematik olarak bir dosyada ya da klasörde tutulmasıyla oluşturulur.

Ürün Dosyası Hazırlanırken Nelere Dikkat Edilmelidir?

Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinde ürün dosyası oluşturulurken;

Her öğrenci için ayrı ürün dosyası tutulmalıdır.

Ders kapsamında yapılan tüm çalışmalar değil, amaca yönelik belirlenen kriterlere uygun çalışmalar dosyaya konmalıdır.

Dosyaya konacak ürünlerin seçiminde öğretmen tek karar verici değildir. Seçilecek ürünler, çalışmayı gerçekleştiren öğrenciyle birlikte kararlaştırılmalıdır.

- Ürün dosyasının öğrencilerin kişisel ilgilerini ve bireysel farklılıklarını yansıtacak nitelikte esnek oluşturulması önemlidir.
- Amaç not vermek değil, öğrenme-öğretme sürecindeki öğrenci performansını görmektir.
- Oluşturulan ürün dosyası, öğrencinin belirlenen amaçlar doğrultusunda güçlü yönlerini, gösterdiği gelişmeyi ve zayıf yönlerini yansıtmaya imkân vermelidir.
- Değerlendirme, öğrenci ve öğretmenle birlikte yapılmalıdır.
Ürün dosyasına konulacak ürünler oluşturulurken farklı biçimlerde ailenin katkısı sağlanmalıdır.
- Ürün dosyasının, öğrencinin yazma becerisini geliştirmek için bir araç olduğu unutulmamalı, dosya oluşturmak amaca dönüşmemelidir.
- Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinde oluşturulan ürün dosyaları kişisel olarak değerlendirilmelidir. Diğer dosyalara göre daha iyi/ daha kötü şeklinde bir karşılaştırmaya gidilmemelidir.
- Ürün dosyası elektronik ortamda da oluşturulabilmektedir.
önünde bulundurularak en işlevsel olan ölçme değerlendirme araçları tercih edilmelidir.

EKLER

EK-1 Araştırma Yazısı Kontrol Listesi Örneği			
		YAPTIM	YAPMADIM
1	Araştırma sürecinde ulaştığım bilgilerin doğruluğunu başka kaynaklardan kontrol ettim.		
2	Araştırma raporumda yalnızca başkalarına ait fikirlere değil kendime ait görüşlere de yer verdim.		
3	Ulaştığım kaynaklardaki bazı bilgileri birebir kopyalamak yerine kendi cümlelerimle ifade ettim.		
4	Araştırma raporumda birden fazla kaynaktan alıntı yaptım.		
5	Alıntı yaptığım kaynakları araştırma raporumun içinde uygun biçimde belirttim.		
6	Yararlandığım kaynakları araştırma raporumun sonunda uygun biçimde gösterdim.		
7	Yazdığım araştırma raporunun sorumluluğunun bana ait olduğunun farkındayım.		
8	Yazdığım araştırma raporunu başta İnternet olmak üzere çeşitli kaynaklarda yayımlama yollarını araştırdım.		
9	Araştırma raporumu yakın çevremden başlamak üzere diğer insanlarla paylaştım.		

EKLER

EK-2 Süreç Temelli Yazma Öz Değerlendirme Formu Örneği

Dolduracağınız bu formun amacı; yazma uygulamalarınızda yazma süreci aşamalarını uygulama durumunuzu değerlendirmenizi sağlamaktır. Aşağıdaki listede okuduğunuz her bir ifadeyi yazma uygulamanızda gerçekleştirmişseniz “Evet”, kısmen gerçekleştirmişseniz “Kısmen”, gerçekleştirmemişseniz “Hayır” seçeneğinin altına (X) işareti koyunuz.

		Evet	Kısmen	Hayır
1	Yazma öncesi hazırlık çalışmalarını gerçekleştirdim.			
2	Yazacağım metne ilişkin bir plan hazırladım.			
3	Yazacağım metne ilişkin hazırladığım plan doğrultusunda ilk taslağımı oluşturdum.			
4	Oluşturduğum taslak metni kendi görüşlerim ve arkadaşlarımla görüşleri doğrultusunda gözden geçirdim.			
5	Arkadaşlarımla görüşlerini dikkate alarak metnime ilişkin düzenlemeler yaptım.			
6	Metnimi diğer insanların ulaşabilmesi için çeşitli kaynaklarda paylaşma yollarını araştırdım.			
7	Başta kendi çevrem olmak üzere metnimi diğer insanlarla paylaştım.			
8	Çeşitli kaynaklarda yayınladığım metne ilişkin aldığım eleştiriler doğrultusunda yazımda belirttiğim hususlar üzerinde yeniden düşünmeye başladım.			

EKLER

EK-3 Akran Değerlendirme Formu Örneği					
Yazarın Adı-Soyadı :			Tarih : .... / .... /		
ÖLÇÜTLER	5	4	3	2	1
Kâğıdın kenarlarında, paragraf ve satır aralarında uygun boşluklar bırakmış.					
Konuyu, mantıksal tutarlılık ve bütünlük içinde anlatmış.					
Anlatım bozukluğu yapmamış.					
Paragraflar arasında uygun geçişler yapmış.					
Her bir paragrafta konunun belirli bir yönünü ele almış.					
Yazısını belirli bir ana fikir etrafında oluşturmuş.					
Ana fikri, yardımcı fikirlerle desteklemiş.					
Alıntı, örnek ve benzetmelerden yeteri oranda yararlanmış.					
Kendisine ait olmayan fikir ve görüşleri aldığı kaynakları belirtmiş.					
Paragrafların sonunda kullandığı sonuç ifadeleri paragrafın genelini özetler niteliktedir.					
Kelimeleri yerinde ve doğru anlamda kullanmış.					
Cümlede kelime tekrarları yapmamış.					
Konuyu anlatmada yeteri oranda kendine özgü ifadeler kullanmış.					
Yazım ve noktalama kurallarına uymuş.					
PUAN					
TOPLAM PUAN					

EKLER

EK-4 Akran Değerlendirme Formu Örneği

Yazarın Adı-Soyadı : ..... **Tarih :** .../.../.....

Okuduğunuz yazıyı, aşağıdaki sorulara göre değerlendiriniz. Görüşünüzü, doğru üzerinde uygun yere (X) işareti koyarak belirtiniz.

a. Yazar, yazısında konu dışına çıkmadan konu bütünlüğünü sağlayarak yazmış mı?

b. Yazıdaki düşüncelerin anlamlı sıralamasını, öncelik sonralık sırası ile yapmış mı?

c. Yazarın metni anlaşılır mı?

d. Yukarıdaki değerlendirmelerine göre yazara, yazısıyla ilgili bir paragraflık övgü veya eleştirilerinizi yazınız. Somut önerilerde bulununuz.

EKLER

Ek 11. Ürün Dosyası Öz Değerlendirme Formu Örneği

Adı Soyadı: _____	Tarih: _____
-------------------	--------------

Konu / Ödev / Proje: _____

Yazının Başlığı: _____

Yazıda en beğendiğim

ne;.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keşke;.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

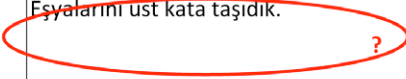

Bir sonraki

yazımda;.....
.....

EKLER

Yazılı Anlatım Geribildirim Sembolleri			
(5-8. Sınıflar için)			
Sembol	Anlamı	Örnek Düzeltme	Doğru Şekli
	Buraya ekle.	Kitaptaki yanlışlar düzeltilecek ve ikinci baskıya girecek.	Kitaptaki yanlışlar düzeltilecek ve kitap ikinci baskıya girecek.
	Bu harfi büyük yaz.		Türkçe konuşabiliyor.
	Bu harfi küçük yaz.	Seni	Seni dünyalara değişmem
	Kelime yanlış yazılmış.		Herkes sabah erken kalkar.
	Paragraf başı yap.	Osman, insanlara yardım etmeyi çok sevdiği için bunu yapmıştı.	... çok sevdiği için bunu yapmıştı. Bir yaz Ahmet ona sürpriz yaptı...
	Paragraf başını kaldır.	Sabahları erken kalkar, bakkala gider, süt ve ekmek alırdı.	Sabahları erken kalkar, bakkala gider, süt ve ekmek alırdı. Annesi kahvaltıyı hazırlarken uzun uzun onu izlerdi.
	Noktalama işareti ekle.	Buraları yazın çok sıcak olurdu.	Buraları yazın çok sıcak olurdu. .
	Noktalama işaretini çıkar.	Sınava kalem,	Kadın, , adamın elindeki bilete baktı.
	Sil.	Bu konuda, herkesin fikir ve görüşü alınmalı.	Bu konuda, herkesin görüşü alınmalı.
	Kelime veya cümleleri yer değiştir.	Ankara'da Kızılay'ın	Kızılay'ın Ankara'da yapılan yeni binası görkemli olacak.

EKLER

	Anlam açık değil.	 Eşyalarını üst kata taşıdık.	Senin eşyalarını üst kata taşıdık. / Onun eşyalarını üst kata taşıdık.
	Ayrı yaz	Koyumavi bir elbise aldı.	Koyu mavi bir elbise aldı.
	Birleşik yaz	Olağan üstü hal ilan edildi.	Olağanüstü hal ilan edildi.

► KAYNAKÇA

- AKYOL, Hayati (2006). Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri. Ankara: Kök Yayınevi.
- ATAY, Falih Rıfkı (1953). Kültür Açığı, Niçin Kurtulamamak? İstanbul.
- BUCKINGHAM, David (2009). Media Education: Literacy Learning and Contemporary Culture. Cambridge: Polity Press.
- COŞKUN, Eyyup (2009a). “Türkçe Öğretiminde Metin Bilgisi”. (Ed.: A. Kırkkılıç ve H. Akyol), İlköğretimde Türkçe Öğretimi. (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık. s. 231-283.
- COŞKUN, Eyyup (2009b). “Yazma Eğitimi”. İlköğretimde Türkçe Öğretimi. (Ed.: A. Kırkkılıç, H. Akyol). (2. Baskı) Ankara: Pegem A Yayıncılık, 49-91.
- COŞKUN, Eyyup ve TİRYAKİ, Esra Nur (2011). “Tartışmacı Metin Yapısı ve Öğretimi”. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8 (16), 63-73.
- COŞKUN, Eyyup ve TİRYAKİ, Esra Nur (2011). “Öğretmen Adaylarının Tartışmacı Metin Yazma Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi”. III. Uluslar Arası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu (16-18 Aralık 2010) Bildirileri, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, s. 263-272.
- ÇAKMAK, Ebubekir ve ALTUN, Arif (2008). “İlköğretim Öğrencilerinin Hipermetinsel Okuma Süreçlerinin İncelenmesi”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34, 63-74.
- ÇEÇEN, M. Akif (2011). “Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Yazılarında Tutarlılık.” Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 15 (2), 67-87.
- GÜNEŞ, Firdevs. (2000). Okuma-Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi. Ankara: Ocak Yayınları.
- GÜNEŞ, Firdevs (2007). Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma. Ankara: Nobel Yay.
- ÖZBAY, Murat (2011). Yazma Eğitimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 45-83.
- ÖZBAY, Murat (2000). İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- TEMUR, Turan ve ÇAKIROĞLU, Ahmet (2010). Etkinliklerle Yazılı ve Sözlü Anlatım. Ankara: Pegem Akademi.

► KAYNAKÇA

- TOMPKINS, Gail (2009). Language Arts: Patterns of Practice (Seventh Edition). New jersey: Pearson.
- TÜZEL, Sait (2012). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Derslerinde Medya Okuryazarlığı Eğitimi: Bir Eylem Araştırması. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- UZUN, Leyla (2004). “Yazma Süreci”. Türkçe Sözlü ve Yazılı Anlatım. (Ed.: C. İleri). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi. Açıköğretim Fakültesi Yay., 73-94.
- ÜLPER, Hakan ve UZUN, Leyla (2009). “Bilişsel Süreç Modeline Göre Hazırlanan Yazma Öğretimi İzlencesinin Öğrenci Başarısına Etkisi”. İlköğretim Online, 8 (3), 651-665.
- ZORBAZ, Kemal Zeki (2010). İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Yazma Kaygı ve Tutukluğunun Yazılı Anlatım Becerileriyle İlişkisi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi ABD, Ankara.

► KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Alıntı: Herhangi bir duygu ve düşüncüyü açmak, geliştirmek veya desteklemek için başka yazarların eserlerinden alınan parça veya bölümlerdir.

Anlatım biçimi: Birbirinden farklı duygu, düşünce, olay, hayal ve izlenimleri anlatmak için kullanılan biçimlerdir. Anlatım biçimleri açıklayıcı, öyküleyici, betimleyici ve tartışmacı anlatımlardır.

Bağdaşıklık: Bir metindeki dil öğeleri arasındaki anlam bağlantılarıdır.

Bağlama öğeleri: Kelime, cümle ve paragraflar arasında zaman-sıralama, karşılaştırma-zıtlık, örnekleme ve koşul gibi anlam bağları kuran edatlardır.

Beyin fırtınası: Yeni düşünceler geliştirmek, bir soruna çözüm bulmak veya bir plan geliştirmek amacıyla grupça yapılan fikir alışverişidir.

Biçimsel nitelikler: Okunaklılık, kenar boşlukları, satırların düzeni, paragraf girintileri, kelimelerin yazım kurallarına uygunluğu gibi yazıların dış yapısına ait unsurların tamamıdır.

Etkinlik temelli yazma: Yazma becerisinin alışkanlık haline gelmesi için planlı ve çokça yapılan yazma öğretim çalışmalarıdır. Yazma becerisi kazanmanın ve kazandırmanın en önemli yolu yazmak ve yazdırmaktan geçmektedir.

Geri bildirim: Yazma sürecinde veya sonucunda öğrencilere gönderilen bilgi ve talimatın onlarda yaptığı etkiye ilişkin edinilen bilgidir.

Hazırbulunurluk: Öğrencilerde öğrenimin gerçekleşmesi için gerekli ön öğrenmelerin ve yeterliliklerin bulunmasıdır.

Kavram ağı: Beyin fırtınası yöntemiyle yeni kavramlar oluşturmak, kavramları düzenlemek ve kavramlar arası ilişkiler kurmak amacıyla oluşturulan görsel kavram haritalarıdır.

Sınırlandırma: Birçok açıdan değerlendirilebilecek geniş bir konunun sadece bir yönünün üzerinde durulması ve yazılmasıdır.

Metin yapıları: Dil ve anlatım bakımından birbirlerini tamamlayan ve metni oluşturan unsurların tamamıdır. (Kelime, kelime grupları, cümle, paragraf vb.).

Metnin taslağı: Metin oluşturma sürecinde yapılan ön hazırlık. Metni ana çizgileriyle ortaya koyan ön çalışmadır.

► KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Tutarlık: Anlatımda duygu ve düşüncelerin çelişkilerden uzak ve uyumlu olmasıdır.

Yazar: Yazma işini alışkanlık haline getiren; bilim, edebiyat, sanat vb. alanlarda yazılı bir eser ortaya koyan kişidir.

Yazma süreci: Yazma öncesi hazırlık çalışmaları yapma, yazacağı metni planlama, planladığı metnin taslağını oluşturma, metni içerik ve biçim yönünden gözden geçirme, düzenleme ve paylaşmayı içeren aşamalardır.

Yazma tutukluğu: Kolay ve akıcı yazamama durumu; yazma tutukluğu temel beceri eksikliğinden daha çok plan ve bilgi eksikliğinden kaynaklanır.

Yazmaya güdülemek: Eğitimcilerin, yazma konusunda duyuşsal ve bilişsel yetersizlik veya kaygı taşıyan öğrencileri yazabileceklerine inandırma ve cesaretlendirme gayretidir.

